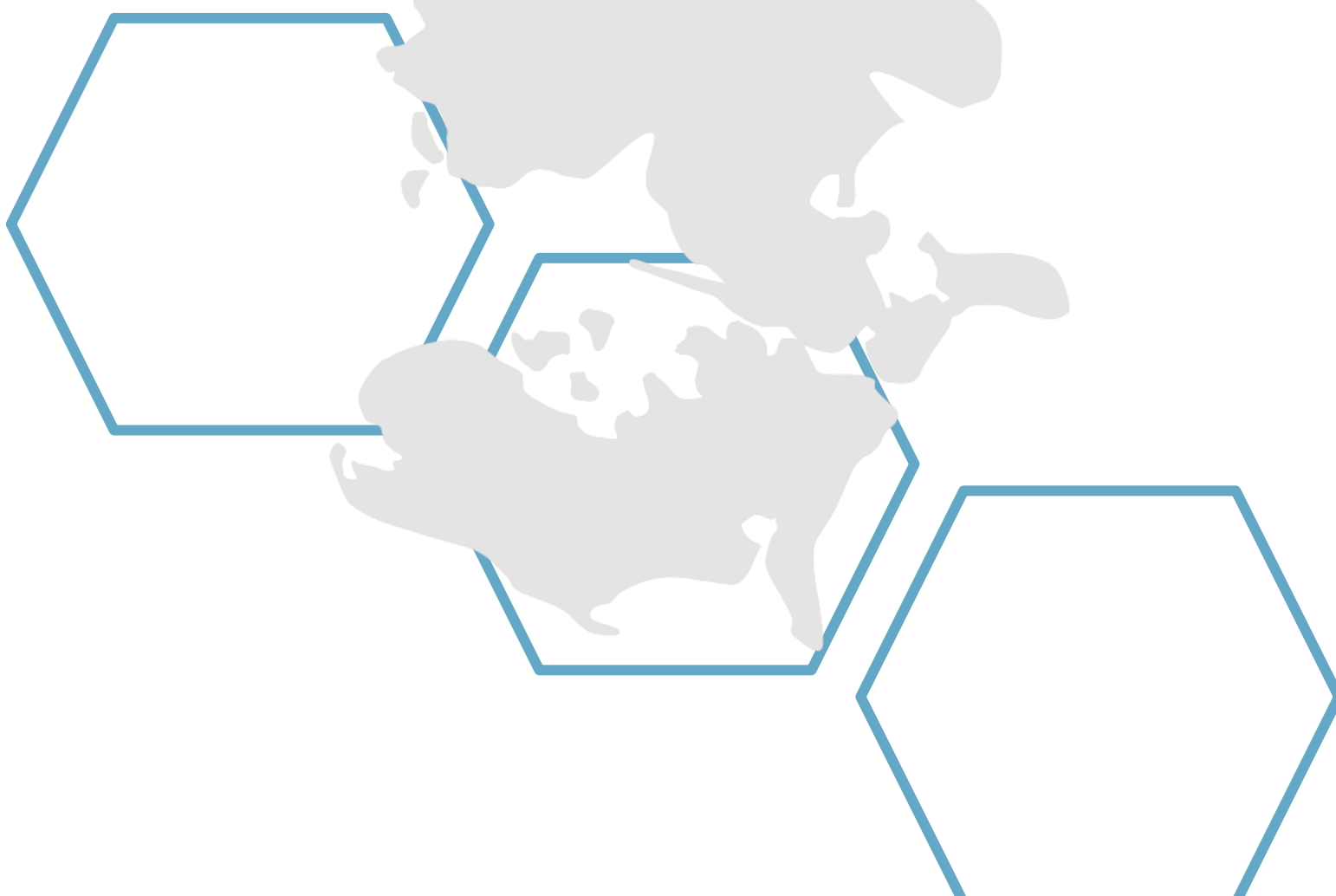

VÆKST OG VÆKSTVILKÅR I SJÆLLANDSKE KOMMUNER

Vordingborg Kommune 2018

FORORD

Denne rapport præsenterer aktuelle, erhvervsrelevante nøgletal for Vordingborg Kommune. Indikatorerne dækker erhvervsmæssige præstationer, der bl.a. vedrører værdiskabelse, produktivitet, antal nye virksomheder, beskæftigelse og eksport i kommunens virksomheder. Rapporten indeholder endvidere relevante nøgletal for de lokale vækstvilkår med fokus på arbejdsmarked, pendling, uddannelse, erhvervsindkomster, virksomhedernes brug af erhvervs- og innovationsfremme, mv. Rapporten giver et solidt videngrundlag for at styrke og målrette den erhvervspolitiske indsats til gavn for lokal vækst- og erhvervsudvikling.

God læselyst.

INDHOLD

SAMMENFATNING	4
DEL I VÆKST OG ERHVERVSPRÆSTATIONER	6
1 VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET.....	7
2 ARBEJDSSTEDER OG BESKÆFTIGELSE.....	11
3 IVÆRKSÆTTERI OG VÆKSTVIRKSOMHEDER.....	18
4 EKSPORT	23
DEL II VÆKSTVILKÅR OG RAMMEBETINGELSER	27
5 ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING OG PENDLING	28
6 UDDANNELSE	35
7 SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG ERHVERVSINDKOMSTER.....	38
8 BRUG AF ERHVERVSFREMME	41
9 HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?.....	44

SAMMENFATNING

Vordingborg Kommune har de senere år oplevet en fremgang i værdiskabelsen i den private sektor. Siden 2014 er den samlede værdiskabelse øget med 14 pct. i kommunen. Fremgangen de senere år skyldes primært, at flere er kommet i beskæftigelse. Vordingborg har en lavere andel af virksomheder med høj produktivitet og en større andel af virksomheder med lav produktivitet sammenlignet med regionen og hele landet.

I perioden 2012-17 steg antallet af fuldtidsbeskæftigede med omkring 4,5 pct. i Vordingborg Kommune. Både de lokalt og de internationalt konkurrerende erhverv har bidraget til jobvæksten. De større virksomheder med mere end 50 ansatte tegner sig for en stor del af væksten i antallet af fuldtidsjob i kommunen. Samtidig spiller iværksætterne en central rolle for beskæftigelsen. Virksomheder, der er etableret i perioden 2010-15, tegner sig i 2017 for 9 pct. af alle fuldtidsarbejdspladser i Vordingborg Kommune.

Erhvervsstrukturen i Vordingborg Kommune er kendetegnet ved mange små virksomheder inden for operationel service, detailhandel samt bygge & anlæg. Mere end 90 pct. af virksomhederne i Vordingborg Kommune har færre end 10 ansatte, men tegner sig for 51 pct. af alle fuldtidsjob i kommunen. En mindre gruppe af større virksomheder står for 18 pct. af fuldtidsbeskæftigelsen i kommunen.

Etableringsraten i Vordingborg Kommune har siden 2013 været stigende. Iværksætternes overlevelsesrate ligger på niveau med hele landet. Der har været en mindre nedgang i jobskabelsen blandt iværksættervirksomheder, og jobskabelsen er i dag på niveau med regionsgennemsnittet, men lidt under gennemsnittet på landsplan.

Andelen af vækstvirksomheder er under landsgennemsnittet. Det er både på andelen af høj- og moderat vækst virksomheder, at Vordingborg Kommune er bagefter. På landsplan havde 4,3 pct. af virksomhederne

høj vækst, mens det i Vordingborg Kommune kun var 2,7 pct. af virksomhederne.

I 2017 eksporterede 8 pct. af virksomhederne i Vordingborg, hvilket er under landsgennemsnittet (14 pct.). Eksportværdien udgjorde i 2016 27,4 pct. af den samlede produktionsværdi skabt af private arbejdssteder i Vordingborg Kommune, hvilket er under gennemsnittet for hele landet.

Vordingborg Kommune har de senere år oplevet en pæn befolkningstilvækst. I 2017 var den samlede tilvækst på 50 personer. Befolkningstilvæksten skyldes en kombination af positiv nettoindvandring og nettotilflytning. Der har de senere år været fremgang i andelen af udenlandsk arbejdskraft ansat i kommunens virksomheder. Dog er andelen af udenlandsk arbejdskraft under gennemsnittet for hele landet, men på niveau med gennemsnittet for Region Sjælland. Pendlingen er stigende – både ind og ud af kommunen.

68 pct. af de beskæftigede i Vordingborg Kommune har en kompetencegivende uddannelse. Det svarer i store træk til niveauet på regions- og landsplan. Heraf har 40 pct. af de beskæftigede en erhvervsfaglig uddannelse, hvilket er over landsgennemsnittet og på niveau med regionsgennemsnittet.

I Vordingborg Kommune er 45 pct. af befolkningen i arbejdsstyrken, hvilket i store træk svarer til gennemsnittet for regionen. Der har været en pæn fremgang i erhvervsindkomsten i Vordingborg Kommune de seneste år. Den samlede vækst har været ca. 3 pct.

Virksomhedernes brug af erhvervs- og innovationsfremmetilbud i Vordingborg Kommune svarer nogenlunde til gennemsnittet for virksomheder i hele Danmark. Virksomhederne i Vordingborg er lidt hyppigere brugere af vækstkortlægning i Væksthuset sammenlignet med gennemsnittet på landsplan.

VÆKST OG ERHVERVS- PRÆSTATIONER

1

VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET

2

BESKÆFTIGELSE, VIRKSOMHEDER OG
ARBEJDSPLADSER

3

IVÆRKSÆTTERI OG
VÆKSTVIRKSOMHEDER

4

EKSPORT

1 VÆRDISKABELSE OG PRODUKTIVITET

Den samlede værdiskabelse i Vordingborg Kommune er vokset mindre end på regions- og landsplan. Der har dog været en markant fremgang siden 2014. Fremgangen skyldes primært, at flere er kommet i beskæftigelse.

I Vordingborg Kommune var den samlede værdiskabelse i de private brancher 5,7 mia. kr. i 2016.

Vordingborg Kommune har en lavere andel af højproduktive virksomheder og en højere andel af virksomheder med lav produktivitet sammenlignet med regions- og landsgennemsnittet.

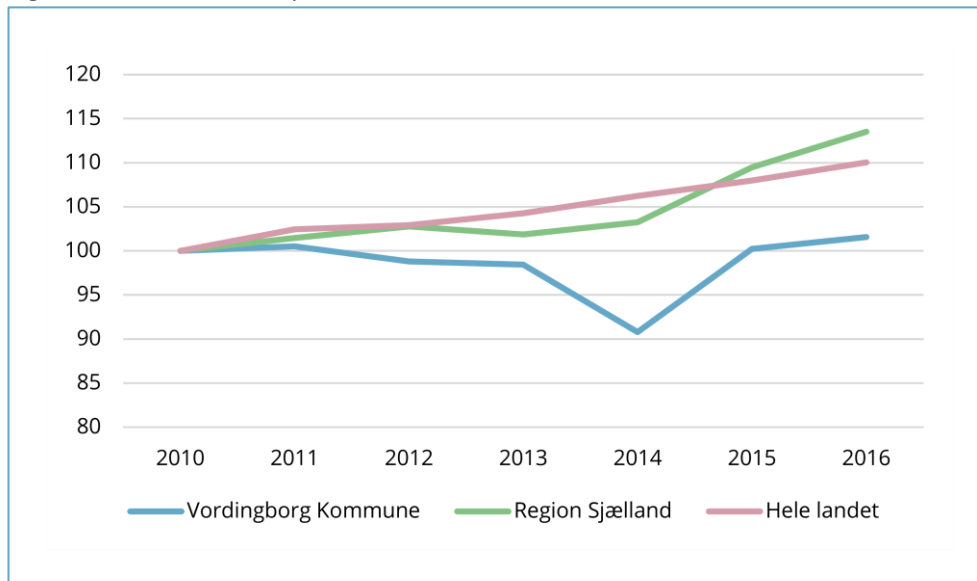
Den samlede værdiskabelse i private brancher er steget **2%** siden 2010 i Vordingborg Kommune.

18% af virksomhederne i Vordingborg Kommune er højproduktive. På landsplan er andelen 25 pct.

Værdiskabelse og produktivitet i den private sektor har stor betydning for Danmarks samlede velstandsudvikling. Værdiskabelsen er et udtryk for den samlede værdi, som bliver skabt af de personer, der arbejder i de lokale virksomheder.

Figur 1.1 viser udviklingen i værdiskabelsen i private brancher siden 2010 og frem til i dag for hhv. Vordingborg Kommune, Region Sjælland og hele landet (2010=100).

Figur 1.1 Værdiskabelse i private brancher (2010=100)

Kilde: Sam-K/Line.

Vordingborg Kommunes samlede værdiskabelse har i perioden 2010-16 ligget på et stabilt niveau med undtagelse af et markant dyk i 2014. I 2016 er den samlede værdiskabelse i kommunen øget med 2 pct. Til sammenligning har fremgangen på landsplan været knap 10 pct. Den beskedne fremgang sammenlignet med regionen og hele landet skyldes først og fremmest en markant tilbagegang fra 2013-14. Siden 2014 har der været en positiv udvikling, og værdiskabelsen er vokset med 12 pct.

I 2016 skabte kommunens virksomheder i private brancher en samlet værdi svarende til 5,7 mia. kr.

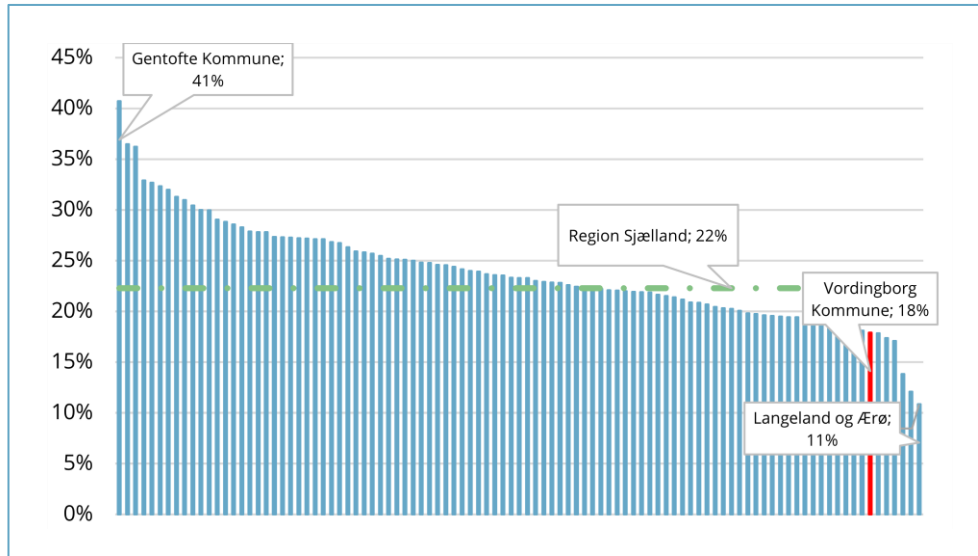
Værdiskabelse kan også opgøres på virksomhedsniveau. I det følgende ses der på andelen af virksomheder med hhv. høj og lav produktivitet.

Virksomheder med høj produktivitet er opgjort som virksomheder, der er blandt de 25 pct. mest produktive i deres branche. Virksomheder med lav produktivitet er virksomheder, der er blandt de 25 pct. mindst produktive inden for deres branche. På landsplan vil der pr. definition altid være 25 pct. højproduktive virksomheder og 25 pct. lavproduktive virksomheder.

Figur 1.2 viser andelen af kommunens virksomheder, som er blandt de 25 pct. mest produktive inden for deres branche i Danmark målt som værdiskabelse pr. fuldtidsårsværk.

Figur 1.2 Andel virksomheder med høj produktivitet (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Produktivitet måles som arbejdsproduktivitet (værdiskabelse pr. medarbejder). En virksomhed har høj produktivitet, hvis den er blandt de 25 pct. mest produktive i dens branche.

I Vordingborg er 18 pct. af virksomhederne højproduktive. Det placerer Vordingborg et stykke under gennemsnittet for Region Sjælland, der er 22 pct., og for hele landet, hvor andelen pr. definition er 25 pct.

Private brancher omfatter alle sektorer eksklusiv offentlig administration, undervisning og sundhed. Udover private virksomheder omfatter det også offentlige virksomheder og non-profit-institutioner rettet mod husholdninger, som fx privatskoler, velgørende organisationer og fagforeninger.

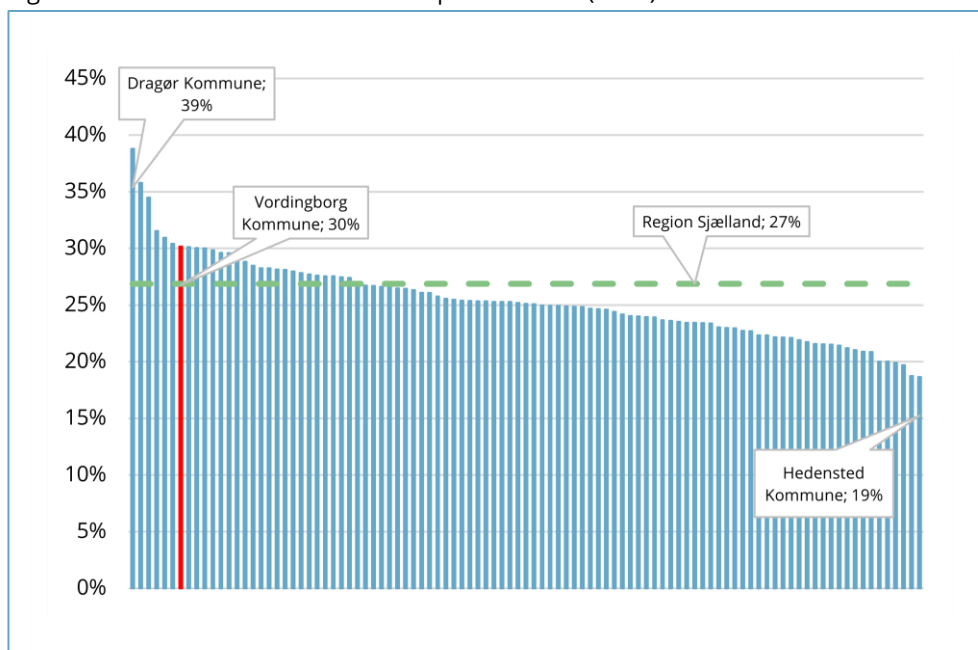
Private virksomheder omfatter alle virksomheder uafhængig af sektor, som efter arbejdsstedets branche og økonomiske virksomhedsform kan identificeres som en privat virksomhed. Private virksomheder omfatter også private nonprofit organisationer. Kun virksomheder med væsentlig økonomisk aktivitet er inkluderet. Det vil med andre ord sige, at private virksomheder er afgrænset til virksomheder, hvor der præsteres en arbejdsindsats svarende til mindst et halvt fuldtidsårsværk.

Værdiskabelsen måler den merværdi, som en virksomhed skaber, når den producerer. Den beregnes som forskellen i værdien af de varer og tjenesteydelser, som virksomheden bruger, og de varer og tjenesteydelser, som den producerer. For en given kommune er virksomhedernes værdiskabelse lagt ud på arbejdsstederne hjemhørende i kommunen. Hvor udviklingen i værdiskabelsen er vist, er værdiskabelsen renset for prisstigninger.

Et tilsvarende billede ses i figur 1.3, men med fokus på andelen af virksomheder med lav produktivitet. Kommunerne er rangeret efter andelen af virksomheder i kommunen, der har en produktivitet på niveau med de 25 pct. mindst produktive inden for deres branche.

I figur 1.3 er det positivt at placere sig langt nede på listen med en lille andel af virksomheder med lav produktivitet.

Figur 1.3 Andel virksomheder med lav produktivitet (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Produktivitet måles som arbejdsproduktivitet (værdiskabelse pr. medarbejder). En virksomhed har lav produktivitet, hvis den er blandt de 25 pct. mindst produktive i dens branche.

Målt på andelen af lavproduktive virksomheder ligger Vordingborg over lands- og regionsgennemsnittet med en andel svarende til 30 pct.

Dragør Kommune er den kommune i Danmark, der har den højeste andel lavproduktive virksomheder, mens Hedensted er den kommune, der har den mindste andel af lavproduktive virksomheder.

2 ARBEJDSSTEDER OG BESKÆFTIGELSE

Der har siden 2015 været stabil fremgang i beskæftigelsen. Det er især inden for bygge- og anlægsområdet og i de private serviceerhverv, at der er skabt flere nye job.

Beskæftigelsen inden for bygge & anlæg gik frem med 22 pct. og private serviceerhverv med 5 pct. i perioden 2010-17.

93 pct. af virksomhederne i Vordingborg Kommune har under ti ansatte og disse virksomheder tegner sig for 51 pct. af den samlede private beskæftigelse.

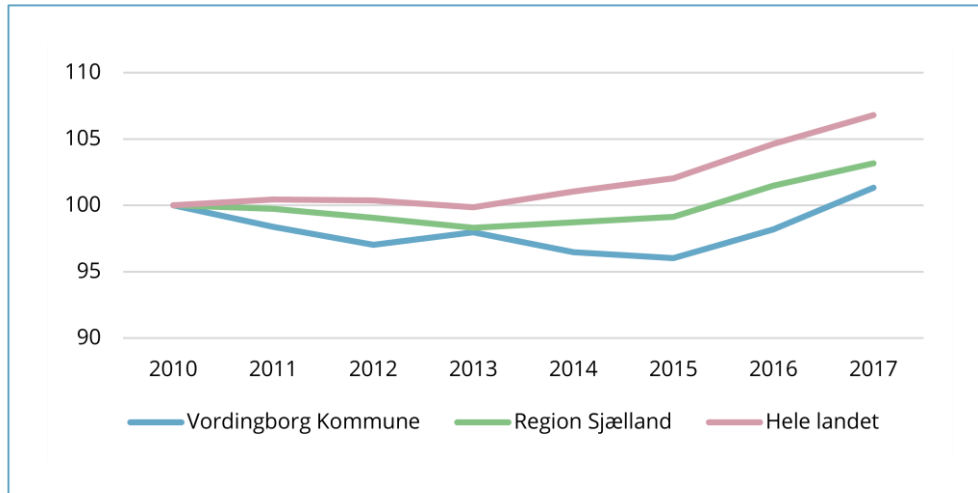
Beskæftigelsen er øget med **1%** siden 2010.
Det er i høj grad bygge & anlæg, der har trukket udviklingen.

Private servicebrancher tegner sig for **43%**
af den private beskæftigelse i Vordingborg Kommune.

Dette kapitel har fokus på udviklingen i antal beskæftigede og arbejdssteder og ser nærmere på, hvilke sektorer og brancher der går frem eller tilbage.

Figur 2.1 viser udviklingen i antal fuldtidsjob i private virksomheder som indekstal, hvor andelen af fuldtidsjob i 2010=100. Udviklingen i Vordingborg Kommune sammenlignes med udviklingen i Region Sjælland og hele landet.

Figur 2.1 Private fuldtidsjob (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

De seneste syv år er beskæftigelsen i private virksomheder i Vordingborg Kommune øget med 111 fuldtidsårsværk eller 1 pct. Det er en væsentlig mindre fremgang end i Region Sjælland og hele landet, som i samme periode oplevede en fremgang i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer i private virksomheder på hhv. 3 og 7 pct.

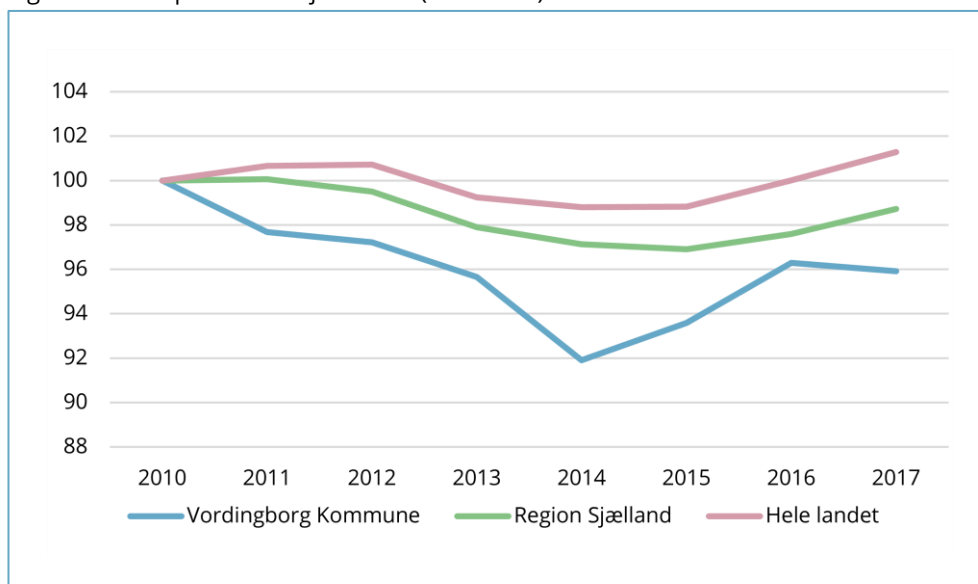
Beskæftigelsen i Vordingborg har siden 2015 vist en stabil fremgang på i alt 445 fuldtidsbeskæftigede personer. I 2017 beskæftigede private virksomheder i Vordingborg Kommune 8.497 fuldtidsbeskæftigede personer.

Fuldtidsjob i private virksomheder måler aktiviteten i virksomhederne i form af antallet af fuldtidsbeskæftigede personer. Antallet af fuldtidsjob er beregnet ved at omregne virksomhedernes indberettede betalte timer til fuldtidsstillinger. Omregningen bidrager til at skabe sammenlignelighed på tværs af virksomheder uafhængig af antallet af personer på hhv. hel- og deltid.

Fuldtidsjob omtales i rapporten også som fuldtidsbeskæftigede personer, fuldtidsårsværk og årsværk.

Figur 2.2 viser udviklingen i antal virksomheder i Vordingborg Kommune sammenlignet med Region Sjælland og hele landet (2010=100).

Figur 2.2 Antal private arbejdssteder (2010=100)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

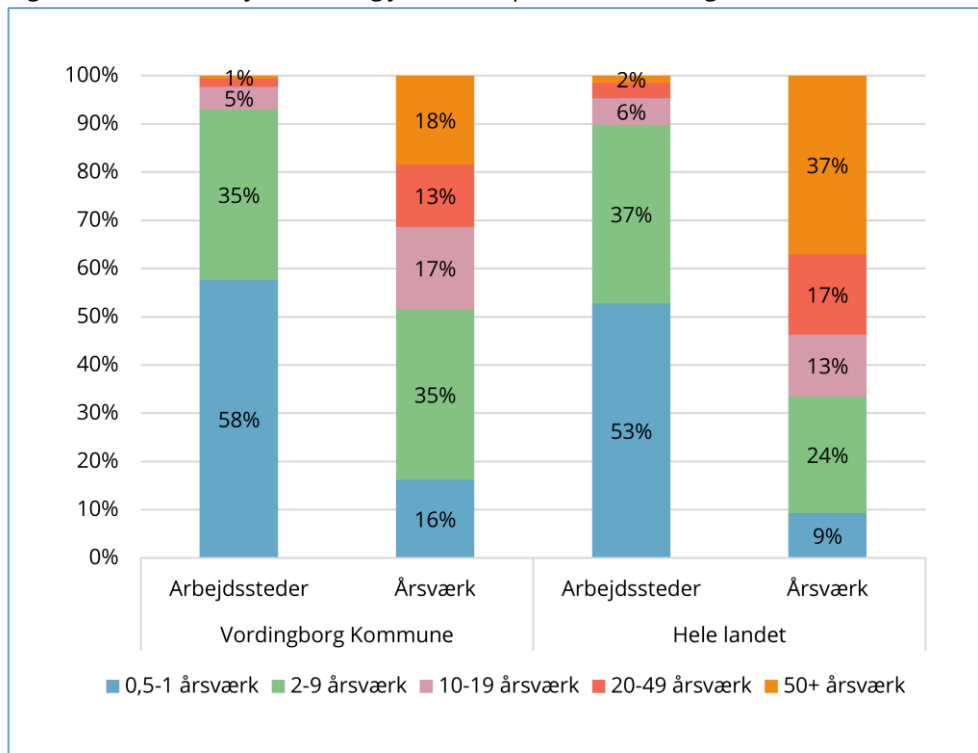
I 2017 var der knap 2.300 private arbejdssteder i Vordingborg Kommune. Flest arbejdssteder var lokaliseret inden for branchegrupperne bygge & anlæg (16 pct.), landbrug, skovbrug og fiskeri (15 pct.) samt detailhandel (12 pct.).

Fra 2012-17 faldt antallet af private arbejdssteder i Vordingborg med 4 pct. Vordingborg Kommune har oplevet et større fald i antallet af arbejdssteder sammenlignet med regionen og hele landet. Både i Region Sjælland og på landsplan har antallet af arbejdssteder været stigende efter 2015. I Vordingborg Kommune oplevede man dog allerede en stigning fra 2014 i antallet af arbejdssteder.

Figur 2.3 viser, hvordan den private beskæftigelse og private arbejdssteder i kommunen fordeler sig på størrelseskategorier i 2017 holdt op mod hele landet. Virksomhederne er inddelt i følgende størrelseskategorier: 0,5-1 årsværk, 2-9 årsværk, 10-19 årsværk, 20-49 årsværk samt 50 eller flere årsværk.

Figur 2.3 Private arbejdssteder og job fordelt på størrelseskategorier (2017)

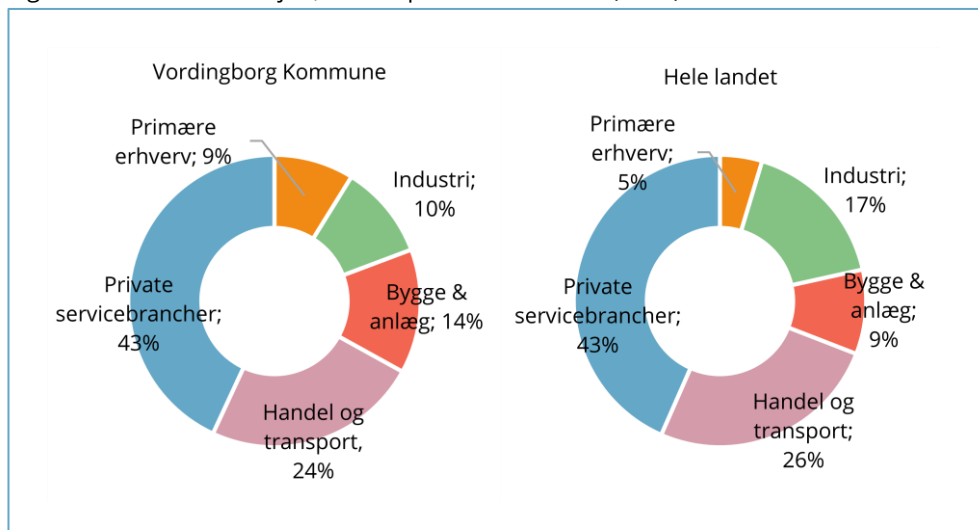
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

58 pct. af virksomhedsbestanden i Vordingborg beskæftiger højest ét årsværk, men tegner sig samlet set for kun 16 pct. af alle fuldtidsjob i kommunen. 93 pct. af arbejdsstederne beskæftiger op til 9 årsværk, hvilket indikerer, at virksomhedsbestanden i Vordingborg Kommune i overvejende grad består af mindre virksomheder. De mindre virksomheder beskæftiger tilsammen 51 pct. af alle fuldtidsbeskæftigede personer i kommunen.

På trods af, at de virksomheder, som beskæftiger mere end 50 fuldtidsårsværk, udgør under 1 pct. i Vordingborg, står de for 18 pct. af fuldtidsbeskæftigelsen i kommunen. På landsplan beskæftiger denne virksomhedsgruppe 37 pct. af alle private fuldtidsårsværk.

Figur 2.4 viser den private fuldtidsbeskæftigelse fordelt på hovedsektorer for Vordingborg og hele landet.

Figur 2.4 Private fuldtidsjob, fordelt på hovedsektorer (2017)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Private servicebrancher omfatter hoteller og restaurationer, information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervsservice, undervisning, sundhed samt kultur og fritid. Primære erhverv omfatter landbrug, skovbrug og fiskeri samt råstofindvinding, energi og vandforsyning. Bemærk, at summen af de enkelte brancher ikke nødvendigvis svarer til totalen på grund af diskretionering af enkelte delbrancher i 2017, hvor der i stedet er anvendt senest tilgængelige år.

43 pct. af de fuldtidsbeskæftigede personer i Vordingborg er beskæftiget inden for private servicebrancher, hvoraf hovedparten er inden for operationel service. Branchen udgør samme andel på landsplan. De primære erhverv udgør en større andel af de private fuldtidsjob i Vordingborg Kommune (9 pct.) sammenlignet med hele landet (5 pct.).

På landsplan tegner industrien sig for 17 pct. af beskæftigelsen, mens industrien i Vordingborg kun udgør 10 pct. af de private fuldtidsårsværk i kommunen. På landsplan står bygge & anlæg for 9 pct. af alle fuldtidsjob, mens branchen udgør 14 pct. i Vordingborg Kommune.

Tabel 2.1 uddyber tallene for de enkelte hovedsektorer mht. antal fuldtidsbeskæftigede og den procentuelle ændring heri siden 2010 for hhv. Vordingborg Kommune, regionen og hele landet.

Tabel 2.1 Antal fuldtidsjob, fordelt på hovedsektorer og udvikling

Branche	Antal private fuldtidsjob i Vordingborg Kommune i 2017	Udvikling 2010-17		
		Vordingborg Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Servicebrancher	3.662	5%	10%	12%
Handel og transport	2.031	-3%	-2%	3%
Bygge & anlæg	1.169	22%	16%	13%
Industri	888	-19%	-6%	1%
Primære erhverv	751	0%	-9%	-5%
I alt	8.497	1%	3%	7%

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Private servicebrancher omfatter hoteller og restaurationer, information og kommunikation, finansiering og forsikring, ejendomshandel og udlejning, erhvervsservice, undervisning, sundhed samt kultur og fritid. Primære erhverv omfatter landbrug, skovbrug og fiskeri samt råstofindvinding, energi og vandforsyning. Bemærk, at summen af de enkelte brancher ikke nødvendigvis svarer til totalen på grund af diskretionering af enkelte delbrancher i 2017, hvor der i stedet er anvendt senest tilgængelige år.

Særligt bygge & anlæg udgør en stigende andel af beskæftigelsen i Vordingborg. I 2017 var knap 1.200 personer i Vordingborg beskæftiget i bygge & anlægssektoren. Fra 2010 til 2017 steg antallet af fuldtidsjob i branchen med 22 pct. På landsplan steg antallet af fuldtidsjob i bygge & anlæg med 13 pct. mens der var en fremgang i regionen som helhed på 16 pct.

Servicebrancherne er gået frem med 5 pct., hvilket er en mindre fremgang end regionen og hele landet. Omvendt er bygge & anlæg gået markant frem med en vækst på 22 pct. i perioden 2010-17.

Med udgangspunkt i en mere detaljeret brancheklassifikation (Danmarks Statistiks 36-brancheklassifikation) giver figur 2.5 et overblik over den branchemæssige specialisering i Vordingborg, udviklingen i specialiseringen samt beskæftigelsen i de største brancher i kommunen.

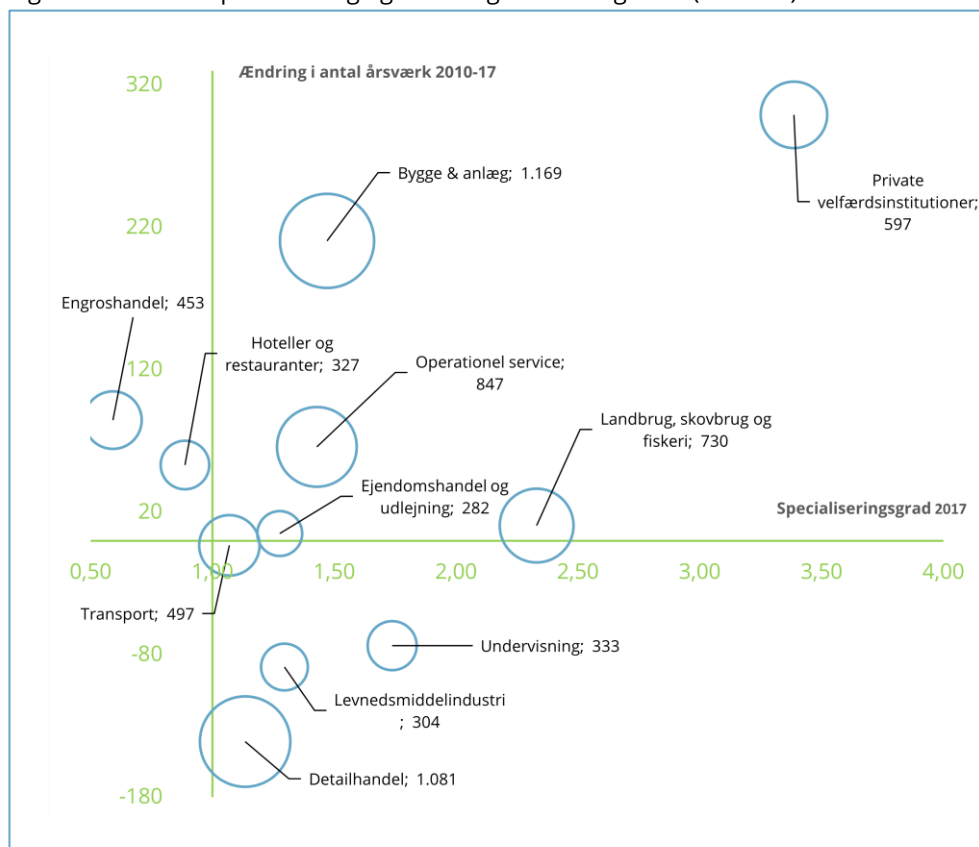
Placeringen langs den vandrette akse viser branchernes specialisering i Vordingborg i 2017. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at den pågældende branches andel af den samlede private beskæftigelse i kommunen er større end i resten af landet. Brancher *til højre* i figuren er således brancher, der fylder meget i Vordingborg i forhold til resten af landet. Brancher *til venstre* fylder omvendt mindre i Vordingborg end i resten af landet.

Herudover viser figuren også *udviklingen* i beskæftigelsen. Brancher i *den øverste halvdel* af figuren er brancher, hvor beskæftigelsen i Vordingborg er øget, mens brancher i *den nederste halvdel* af figuren omvendt er brancher, der har oplevet faldende beskæftigelse i perioden 2010-17.

Endelig illustrerer cirklernes størrelse det samlede antal fuldtidsbeskæftigede inden for den pågældende branche i 2017. Den største enkeltbranche er således bygge & anlæg. I figuren er antal fuldtidsbeskæftigede i 2017 angivet under branchens navn.

Figur 2.5 Erhvervsspecialisering og udvikling i beskæftigelsen (2010-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Kun brancherne med flest virksomheder i 2017 er vist i figuren. I bilaget sidst i rapporten er specialiseringsgrad, ændring i specialiseringsgrad samt antal årsværk i 2017 vist for alle brancher. Grundet diskretionshensyn er det for enkelte delbrancher ikke muligt at få tal fra 2017. Derfor er der taget udgangspunkt i senest tilgængelige år.

Figuren viser, at Vordingborg er specialiseret inden for private velfærdsinstitutioner med en specialiseringsgrad på 3,4. Det er ligeledes den branche, der har oplevet størst fremgang i beskæftigelsen. Hertil er Vordingborg specialiseret inden for landbrug, skovbrug og undervisning, samt i mindre grad inden for bygge & anlæg.

Detailhandel, levnedsmiddelindustri og undervisning er de brancher, der har oplevet størst tilbagegang i beskæftigelsen.

3 IVÆRKSÆTTERI OG VÆKSTVIRKSOMHEDER

Der har været pæn fremgang i etableringsraten i Vordingborg Kommune siden 2013 og etableringsraten er i 2017 højere end gennemsnittet for Region Sjælland.

Iværksætternes overlevelsesrate i Vordingborg Kommune har svinget en del. I 2017 lå overlevelsesraten væsentligt over regions- og landsraten. Til gengæld skaber de nye iværksættervirksomheder i mindre omfang nye arbejdspladser sammenlignet med den gennemsnitlige iværksættervirksomhed på landsplan.

Andelen af vækstvirksomheder er under landsgennemsnittet og andelen har været faldende de seneste år.

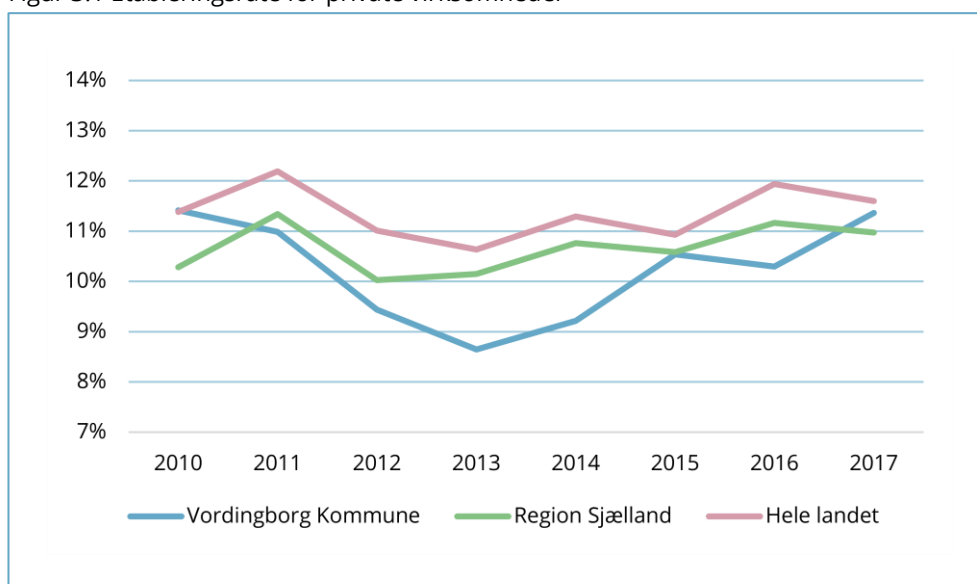
223 nye virksomheder blev etableret i 2017.

I Vordingborg Kommune er **6,1%** af kommunens virksomheder vækstvirksomheder.

Nye iværksættervirksomheder har stor økonomisk betydning både lokalt og på landsplan. Nye virksomheder er med til at skabe fornyelse og dynamik i erhvervslivet. De skærper konkurrencen, skaber nye job og bidrager til at sikre fornyelse i det erhvervsøkonomiske fundament i Vordingborg Kommune.

Figur 3.1 viser udviklingen i etableringsraten inden for markedsfølsomme erhverv i hhv. Vordingborg Kommune, Region Sjælland og hele landet. Etableringsraten måles som andel nystartede virksomheder (op til tre år gamle), opgjort som andel af den samlede virksomhedsbestand.

Figur 3.1 Etableringsrate for private virksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

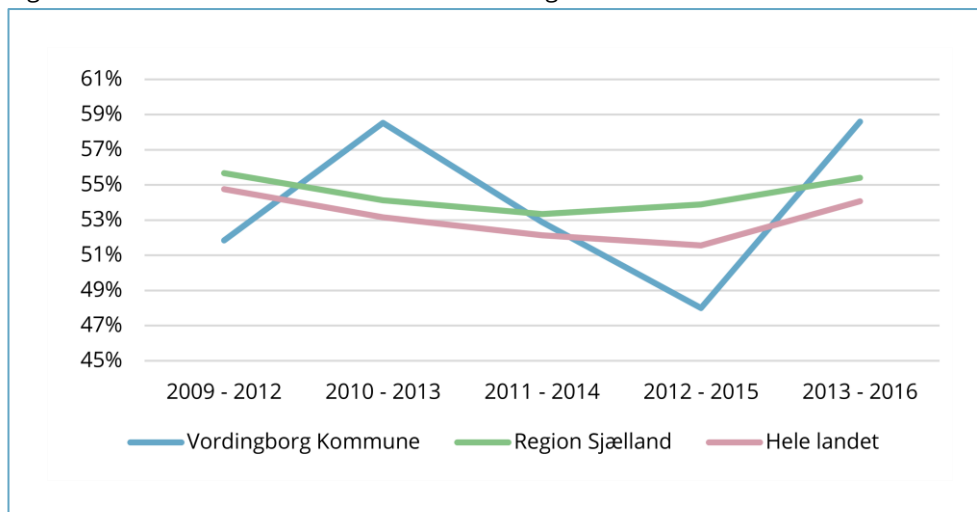
Note: Etableringsraten er defineret som antal nye virksomheder inden for markedsfølsomme erhverv i pct. af eksisterende virksomheder.

Der har været en pæn fremgang i etableringsraten, som er øget med 2,2 procentpoint siden 2013. I 2017 var etableringsraten i Vordingborg 11,4 pct. mens etableringsraten i regionen og på landsplan hhv. var 11,0 og 11,6 pct.

I 2017 blev der etableret 223 nye virksomheder i Vordingborg Kommune. Sammenlignet med den eksisterende erhvervsstruktur i kommunen blev en relativt større andel etableret inden for handel og bygge & anlæg.

I figur 3.2 sammenlignes overlevelsesraten i Vordingborg Kommune med regionen og hele landet. Overlevelsesraten er et udtryk for andelen af nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Figur 3.2 Overlevelseshraten tre år efter etablering

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Overlevelseshraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Overlevelseshraten i Vordingborg Kommune har i perioden svinget en del. De virksomheder, der blev etableret i 2010 samt 2013 i Vordingborg, har en væsentligt højere overlevelseshrate sammenlignet med gennemsnittet på regions- og landsplan. Omvendt har de virksomheder, der blev etableret i 2009 og 2012 i Vordingborg, en væsentligt lavere overlevelseshrate sammenlignet med regions- og landsraten.

59 pct. af de virksomheder, som blev etableret i 2013 i Vordingborg Kommune, var aktive og i drift i den efterfølgende treårige periode 2013-16. Til sammenligning er overlevelseshraten 55 og 54 pct. for hhv. regionen og hele landet i samme periode.

Nye virksomheder. Reelt aktive virksomheder defineres som virksomheder, der i tællingsåret udbetalte løn svarende til mindst et halvt fuldtidsårsværk eller opnåede en omsætning svarende til et halvt årsværk i virksomhedens hovedbranche. For virksomheder, der starter i løbet af tællingsåret, er barren det halve, svarende til et kvart fuldtidsårsværk.

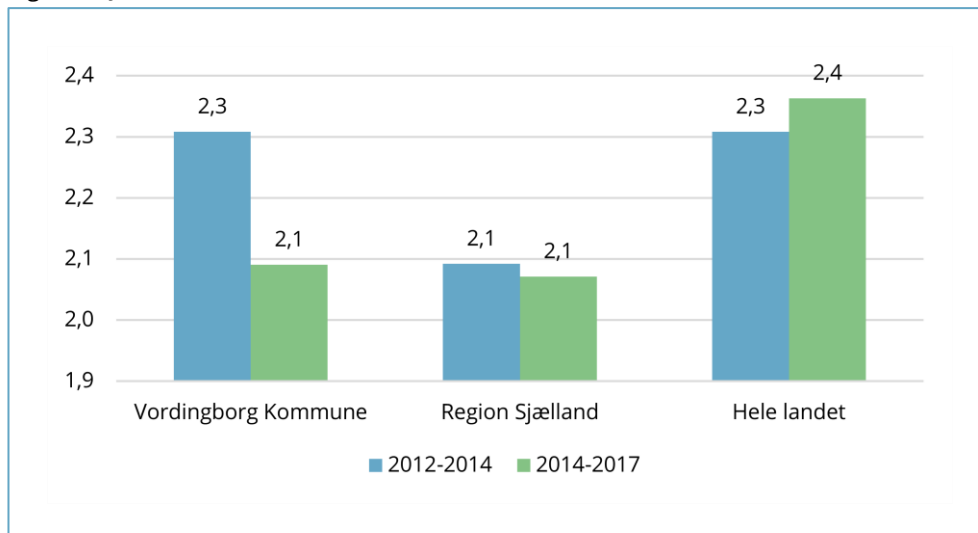
Iværksættervirksomheder. En iværksættervirksomhed defineres som en ny virksomhed, der er op til tre år gammel.

Etableringsraten er antal nye virksomheder inden for markedsfølsomme erhverv i pct. af den eksisterende virksomhedsbestand i kommunen.

Overlevelseshraten er et udtryk for andelen af de nystartede virksomheder, der stadig eksisterer tre år efter etablering.

Figur 3.3 illustrerer udviklingen i det gennemsnitlige antal fuldtidsjob skabt pr. iværksættervirksomhed. Jobskabelsen i iværksættervirksomheder vises som et gennemsnit for perioden 2012-14 samt 2015-17, og Vordingborg Kommune sammenlignes med regionen og hele landet.

Figur 3.3 Jobskabelse i iværksættervirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel)

Note: Iværksættervirksomheder er virksomheder, som er under tre år gamle på opgørelsestidspunktet.

Der har været et mindre fald i jobskabelsen blandt iværksættervirksomheder i Vordingborg. I perioden 2014-17 skabte iværksættervirksomheder i gennemsnit 2,1 fuldtidsårsværk, hvilket er en tilbagegang fra perioden 2012-14, hvor der blev skabt 2,3 fuldtidsjob.

Iværksættervirksomhederne i Vordingborg skaber dermed i lidt mindre omfang nye job de første tre år af deres levetid sammenlignet med hele landet. På landsplan skaber en iværksættervirksomhed i gennemsnit 2,4 fuldtidsjob i løbet af de første tre leveår.

Vækstvirksomheder

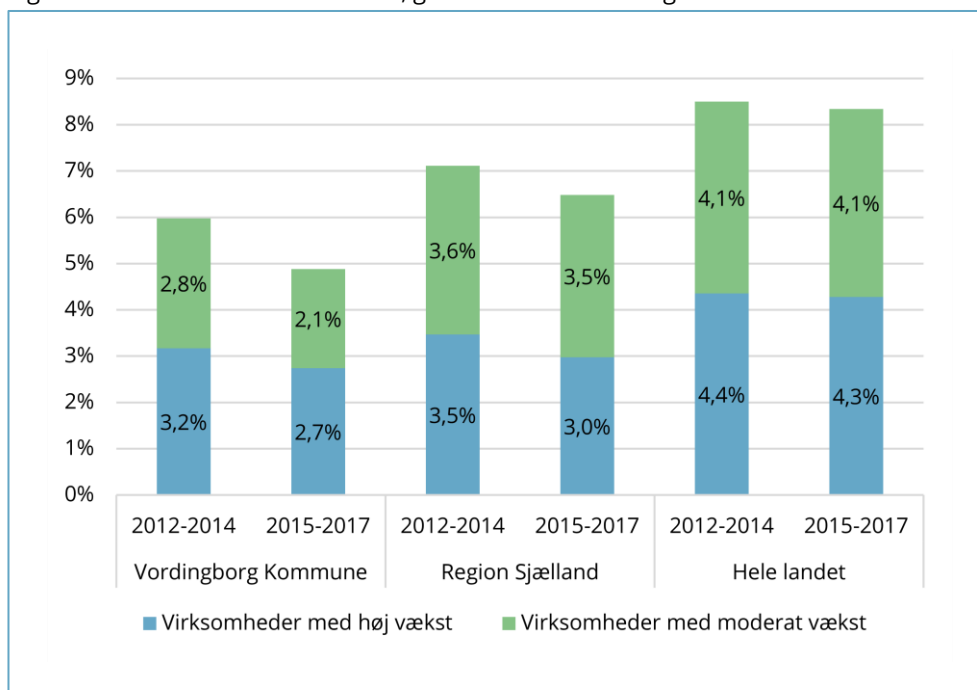
Vækstlaget i erhvervslivet, som både dækker over iværksættere og mere etablerede vækstvirksomheder med betydelig vækst, spiller en central rolle for den erhvervsøkonomiske udvikling i kommunen.

Vi definerer vækstlaget som virksomheder med høj og moderat vækst. Højvækstvirksomheder er defineret ved en gennemsnitlig vækst i omsætning på over 20 pct. i de seneste tre år og en absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt.

Virksomheder med moderat vækst er defineret ved en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 pct. de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Figur 3.4 viser andelen af virksomheder med hhv. moderat og høj vækst i forhold til den samlede virksomhedsbestand i Vordingborg Kommune. Andelen af vækstvirksomheder er opgjort for perioderne 2012-14 og 2015-17, og Vordingborg Kommune sammenlignes med Region Sjælland og hele landet.

Figur 3.4 Andel vækstvirksomheder, gennemsnit 2012-14 og 2015-17

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Virksomheder med høj vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætningen på over 20 pct. i de tre seneste år og absolut vækst på minimum 1 mio. kr. årligt. Virksomheder med moderat vækst er defineret som virksomheder med en gennemsnitlig vækst i omsætning på 10-20 pct. pr. år de seneste tre år og med absolut vækst på 1 mio. kr. årligt.

Andelen af vækstvirksomheder er faldet i Vordingborg Kommune. Samlet er vækstlaget faldet fra at udgøre 6 pct. i 2014 til 4,8 pct. i 2017. Begge typer vækstvirksomheder er gået tilbage.

Andelen af vækstvirksomheder i Vordingborg var i 2015-17 lavere end andelen i hele Region Sjælland og hele landet. Det er særligt på andelen af højvækstvirksomheder, at Vordingborg Kommune er bagefter. På landsplan havde 4,3 pct. af virksomhederne en høj vækst, mens det i Vordingborg kun var 2,7 pct. af virksomhederne.

4 EKSPORT

Siden 2011 har et stigende antal virksomheder i Vordingborg Kommune fået eksport. I 2017 eksporterede 8 pct. af virksomhederne i Vordingborg, hvilket er under landsgennemsnittet (14 pct.).

Eksportværdien udgjorde i 2016 godt 27 pct. af den samlede produktionsværdi skabt af arbejdsstederne i Vordingborg Kommune.

Siden 2010 er eksportværdien steget med næsten 41 pct. i Vordingborg, mens den for hele landet er steget med knap 28 pct.

191

**eksportvirksomheder havde hovedsæde
i Vordingborg i 2017.**

3,5 mia. kr.

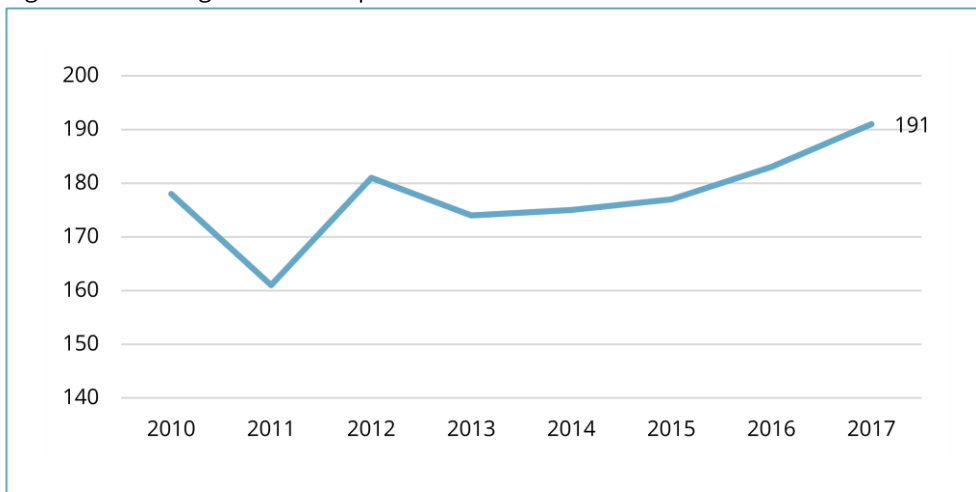
**blev genereret i eksportværdi fra arbejds-
steder i kommunen i 2016.**

For en lille økonomi som den danske spiller eksport en afgørende rolle for vækst og beskæftigelse. Mange danske virksomheder er specialiserede nichevirksomheder og underleverandører, som er afhængige af at kunne afsætte produkter og ydelser på et internationalt marked.

I 2017 havde 14 pct. af de danske virksomheder eksport til udlandet. I Region Sjælland var andelen af eksporterende virksomheder 9,4 pct.

Generelt har andelen af eksporterende virksomheder været stigende i Danmark. Figur 4.1 viser udviklingen i antal virksomheder med eksport i Vordingborg Kommune fra 2010 til 2017.

Figur 4.1 Udviklingen i antal eksportvirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I Vordingborg Kommune steg antallet af eksportvirksomheder med ca. 7 pct. fra 2010-17. I 2017 havde i alt 191 virksomheder med hovedsæde i kommunen eksport.

Eksportvirksomheder er private virksomheder med positiv eksport inden for markeds-mæssige erhverv. Antallet af virksomheder med eksport opgøres på baggrund af virksomhedernes hovedsæde (CVR-nummer).

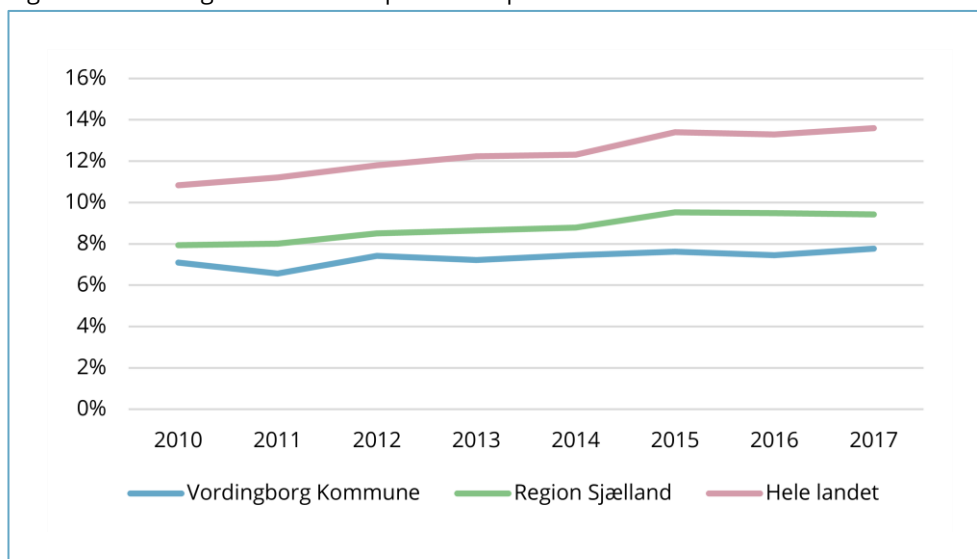
Eksportværdien er virksomhedernes samlede værdi af de varer og services, som de eksporterer til udlandet. Eksportværdien er opgjort på arbejdsstedet ved hjælp af den regionale model, Sam-K/Line. Dette er gjort ved, at det enkelte arbejdssted tildeles en andel af eksportværdien svarende til deres andel af virksomhedens samlede beskæftigelse.

Produktionsværdien er værdien af den samlede produktion af varer og tjenesteydelser, der er produceret i løbet af et år. Produktionsværdien er opgjort på arbejdsstedet ved hjælp af den regionale model, Sam-K/Line. Dette er gjort med udgangspunkt i arbejdsstedets andel af den samlede beskæftigelse i virksomheden.

Figur 4.2 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport for perioden 2010-17. Udviklingen i Vordingborg Kommune er sammenholdt med regionen og hele landet.

Figur 4.2 Udviklingen i andelen af private eksportvirksomheder

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Andelen af eksporterende virksomheder i Vordingborg Kommune er lavere end i Region Sjælland og hele landet. En del af forklaringen er, at der er en overvægt af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv som engroshandel, bygge & anlæg og detailhandel blandt virksomheder, der har hovedsæde i Vordingborg Kommune.

Andelen af eksportaktive virksomheder i Vordingborg Kommune har været svagt stigende i perioden, ligesom andelen har været stigende i både Region Sjælland og på landsplan. Andelen af virksomheder med eksport i Vordingborg Kommune er steget fra 7,1 pct. i 2010 til 8 pct. i 2017.

På landsplan er andelen gået frem fra 10,8 pct. i 2010 til knap 13,6 pct. i 2017.

En anden måde at belyse eksportens betydning er at se på private virksomheders samlede eksportværdi opgjort på arbejdssteder. I denne opgørelse tilskrives de enkelte afdelinger en andel af eksportværdien svarende til deres andel af virksomhedens samlede beskæftigelse.

Tabel 4.1 viser den samlede eksportværdi i 2016 samt eksportværdiens andel af produktionsværdien og vækst i eksportværdien for perioden 2010-16. Alle tal er opgjort på arbejdssteder. Vordingborg Kommune sammenlignes i tabellen med Region Sjælland og hele landet.

Tabel 4.1 Eksportværdien og dens andel af produktionsværdien i private brancher

	Vordingborg Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Eksportværdi 2016 (mia. kr.)	3,5	84,6	1067,0
Andel af samlet pro- duktionsværdi 2016	27,4%	30,5%	35,3%
Vækst i eksportværdi 2010-16	40,5%	23,0%	27,5%

Kilde: Sam-K/Line.

I 2016 genererede virksomhederne i Vordingborg Kommune en samlet eksportværdi svarende til 3,5 mia. kr. Det svarer til, at 27,4 pct. af den samlede værdi, som blev skabt af virksomhederne i kommunen i 2016, gik til eksport.

Til sammenligning udgjorde værdien af eksporten i regionen og på landsplan hhv. 30,5 og 35,5 pct. af den samlede produktionsværdi.

Den samlede eksportværdi i Vordingborg Kommune har været stigende med 40,5 pct. i perioden 2010-16, mens der har været en fremgang i eksportværdien på 23,0 pct. og 27,5 pct. i hhv. Region Sjælland og hele landet. Den markante stigning i eksportværdien i Vordingborg Kommune skal tolkes med varsomhed. Det relativt lave udgangspunkt i 2010 (2,5 mia. kr.) betyder, at ændringer i eksporten blandt nogle få større virksomheder har stor betydning for de samlede tal for kommunen.

VÆKSTVILKÅR OG RAMMEBETINGELSER

5

**ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING
OG PENDLING**

6

UDDANNELSE

7

**SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG
ERHVERVSINDKOMSTER**

8

BRUG AF ERHVERVSFREMME

9

HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?

5 ARBEJDSMARKED, BOSÆTNING OG PENDLING

Vordingborg Kommune har de senere år oplevet en pæn befolkningstilvækst. I 2017 var den samlede tilvækst på 50 personer. Befolkningstilvæksten skyldes en positiv nettoindvandring og nettotilflytning.

Der har de senere år været fremgang i andelen af udenlandsk arbejdskraft ansat i kommunens virksomheder. Dog er andelen af udenlandsk arbejdskraft under gennemsnittet for hele landet.

Pendlingen er stigende – både ind og ud af kommunen.

Befolkningstallet er øget med **50** personer i Vordingborg Kommune det seneste år.

Fra 2012 til 2017 faldt liggetiden samlet med **94** dage for solgte parcel- og rækkehuse.

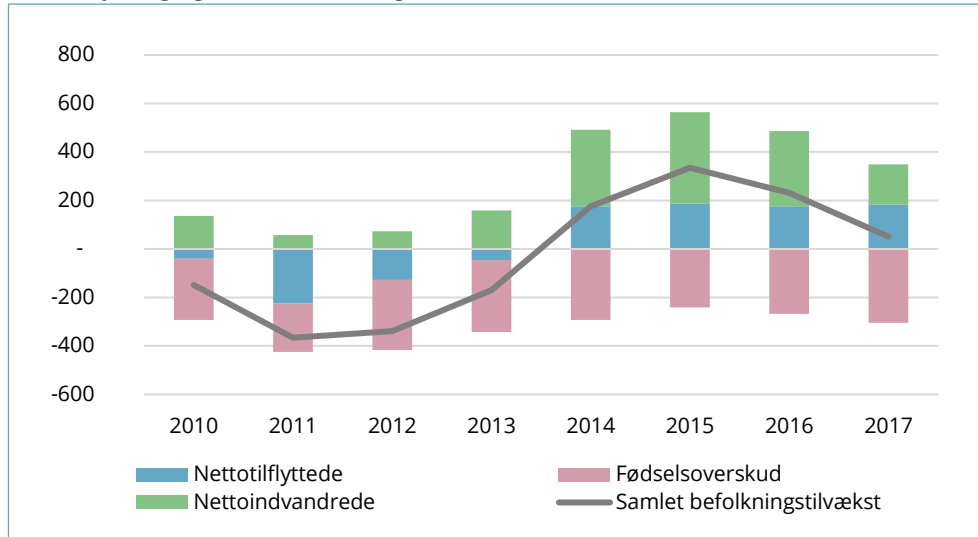
Den demografiske udvikling i Danmark har for mange kommuner medført udfordringer. Særligt kommuner uden for de større byer oplever, at der kommer flere ældre og færre erhvervsaktive.¹ Ændringer i, hvordan befolkningen flytter i Danmark, har desuden præget mange kommuner og bidraget til, at de demografiske udfordringer er blevet flere.²

Befolkningsvæksten i Vordingborg Kommune er bestemt af tre faktorer:

- **Nettotilflytning:** Antallet af personer, der flytter til kommunen, i forhold til hvor mange, der vælger at fraflytte.
- **Fødselsoverskud:** Antallet af fødsler i kommunen i forhold til antallet af dødsfald.
- **Nettoindvandring:** Antallet af personer fra udlandet, der vælger at bosætte sig i Vordingborg Kommune, i forhold til antallet af personer, der flytter til udlandet fra kommunen.

Figur 5.1 viser udviklingen i befolkningstallet i Vordingborg fordelt på de tre faktorer i perioden 2010-17.

Figur 5.1. Befolkningstilvækst i Vordingborg Kommune fordelt på fødselsoverskud, nettotilflytning og nettoindvandring

Kilde: Statistikbanken.

Note: Tal for befolkningstilvækst er korrigeret af Danmarks Statistik. Det betyder, at tallene for befolkningsvækst i nogle år kan afvige fra summen af nettotilflytning, fødselsoverskud og nettoindvandring.

¹ De seneste tal fra Danmarks Statistik viser, at aldersgennemsnittet er steget mest i landdistrikterne de seneste ti år (DST, 2018: "Aldersgennemsnittet stiger mest i landdistrikterne").

² KL (2014): "Danmark i forandring".

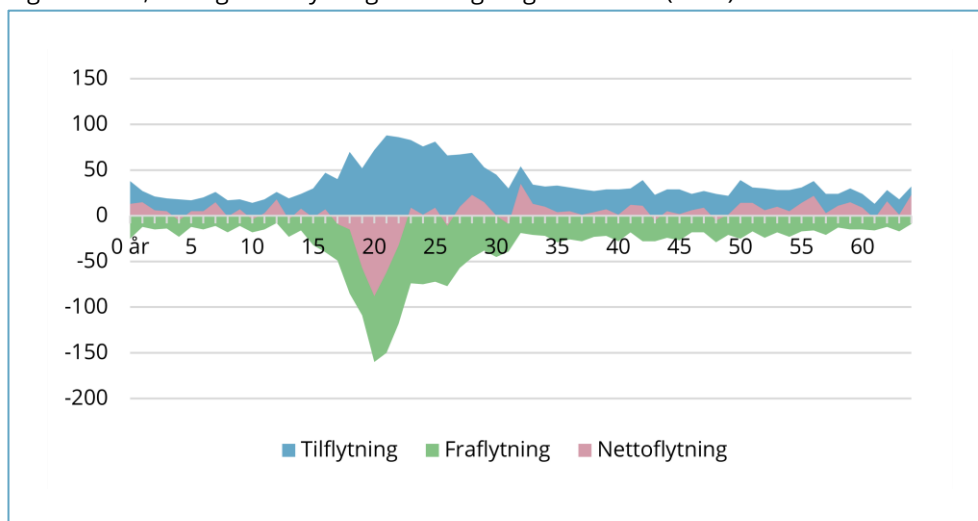
Figuren viser befolkningsvæksten fra 2010 til 2017. Samlet var væksten negativ, hvilket vil sige, at flere borgere fraflyttede kommunen, end tilflyttede. Faldet var samlet for perioden på 232 borgere, ift. et indbyggertal på lidt over 46.000 i november 2017.

Vordingborg Kommune havde fra 2010 til 2013 et faldende befolkningstal, som skyldtes at nettotilflytningen og fødselsunderskuddet var større end antallet af nettoindvandrede til kommunen. Siden 2014 har der været en vækst i befolkningstallet, som kan henføres til en stigning i nettoindvandringen, samt at nettotilflytningen blev positiv i disse år.

Der har i hele perioden 2010-17 været et fødselsunderskud, dvs. flere dødsfald end fødsler, i kommunen. Dette var tilfældet for de fleste kommuner i Region Sjælland i denne periode. Størst var fødselsunderskuddet i 2017, hvilket bidrog til, at befolkningstilvæksten blot var på 50 personer dette år.

De samlede tal for nettotilflytning i figur 5.1 kan dække over en forskydning i indbyggernes alderssammensætning. Figur 5.2 viser antallet af til-, fra- og nettotilflytninger i forhold til borgernes alder i Vordingborg Kommune i 2017. Det grønne areal viser antallet af fraflyttede pr. aldersgruppe, mens det blå areal viser antallet af tilflyttede. Det lyserøde areal viser forskellen mellem til- eller fraflytning, altså den samlede nettotilflytning.

Figur 5.2 Til-, fra- og nettotilflytning i Vordingborg Kommune (2017)

Kilde: Statistikbanken.

Note: Figuren er vist for befolkningen i alderen 0-64 år. Kun få flytninger er registeret blandt borgere over 64 år.

Figuren viser, at til- og fraflytningen var størst for personer i alderen 17-22 år, mens der kun var mindre nettoændringer i de resterende aldersgrupper.

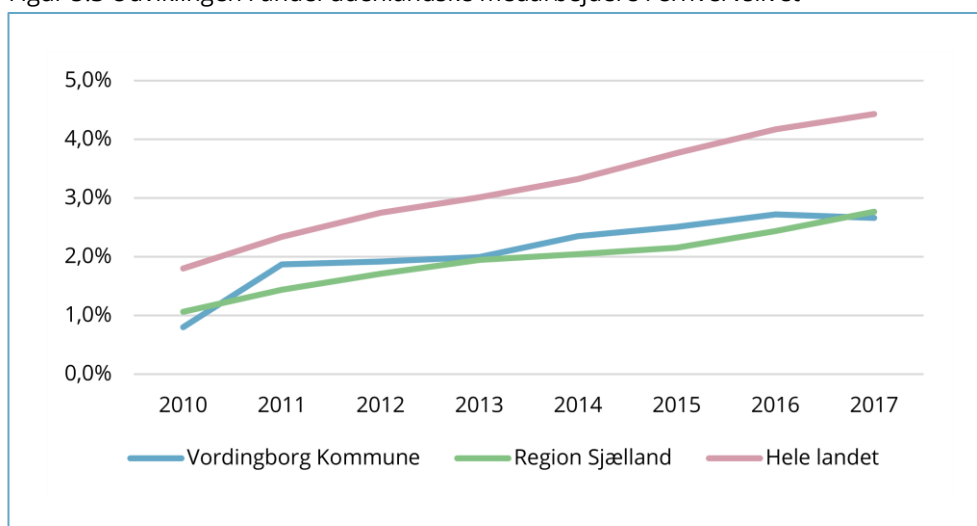
Det lyserøde areal i figuren viser, at der i 2017 var en nettoaflytning af personer i alderen i 17-22 år. Nettoaflytningen i denne aldersgruppe var samlet på 263 personer. Det er generelt for mange af landets kommuner, at mange unge flytter for at komme tættere på de større uddannelsesinstitutioner.

I de fleste andre aldersgrupper skete der en nettotilflytning i 2017. Der var en særligt høj tilflytning af personer på 27-35 år, samt af personer over 55 år.

Region Sjælland har generelt oplevet en stigning i ældre borgere, og gennemsnitsalderen er også særligt steget i Vordingborg Kommune de senere år. Siden 2010 er gennemsnitsalderen i kommunen steget med 2,0 år – fra 43,8 år i 2010 til 45,8 år i 2017. Denne stigning er større end regions- og landsniveauet på hhv. 1,8 og 1,2 år.

Som det fremgik af figur 5.1, har Vordingborg Kommune siden 2010 oplevet en nettoindvandring af personer fra udlandet, på nær i 2017. Hvis indvandrerne fra udlandet får arbejde i Vordingborg Kommune, kan det medvirke til at afhjælpe virksomhedernes stigende rekrutteringsproblemer.³ Figur 5.3 viser udviklingen i andelen af udenlandske medarbejdere i private virksomheder.

Figur 5.3 Udviklingen i andel udenlandske medarbejdere i erhvervslivet

Kilde: Jobindsats.dk og særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Antal fuldtidsbeskæftigede udenlandske statsborgere omfatter personer fra EU-lande, 3. verdenslande, samt udstationerede.

Et stigende antal udlændinge får arbejde i Vordingborg Kommune. Andelen af udenlandsk arbejdskraft i erhvervslivet steg fra 0,8 pct. i 2010 til 2,7 pct. i 2017. Ændringen dækker over en stigning på 159 fuldtidspersoner med udenlandsk statsborgerskab, som opnåede beskæftigelse i virksomheder hjemhørende i Vordingborg Kommune.

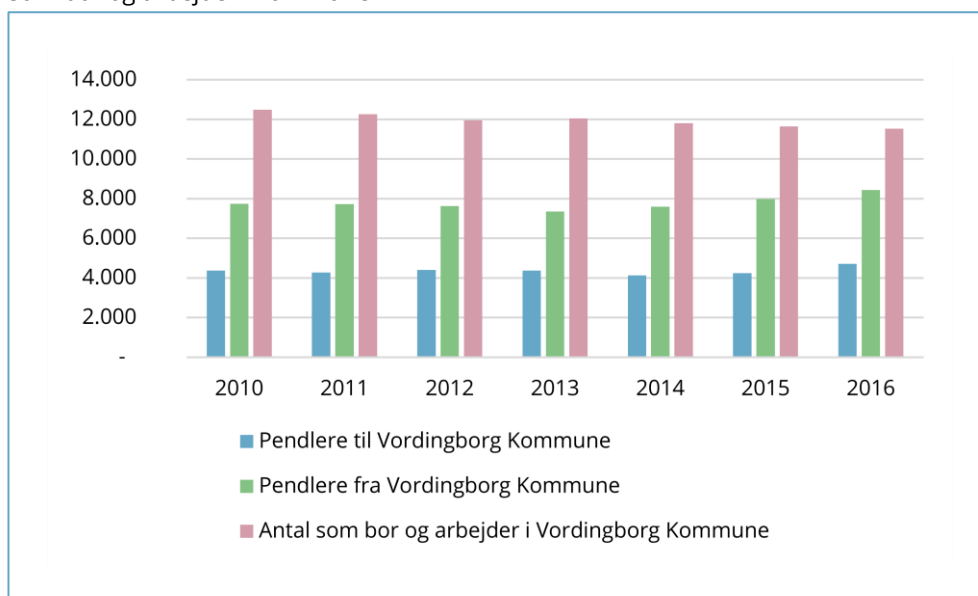
Andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet i Vordingborg ligger generelt på niveau med regionsgennemsnittet, som igen ligger 1-2 procentpoint under landsgennemsnittet. Forskellen i andelen af udenlandske medarbejdere i erhvervslivet i Region Sjælland og hele landet har været stigende siden 2013. På landsplan havde 4,4 pct. af

³ Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (2018): "Rekrutteringspublikation, forår 2018".

medarbejderne i erhvervslivet udenlandsk statsborgerskab i 2017. Til sammenligning var andelen i Region Sjælland 2,8 pct.

I 2016 havde 16.230 personer arbejdsplads i Vordingborg Kommune. Af disse pendlede 4.708 personer fra andre kommuner, svarende til 29 pct. Nedenfor i figur 5.4 vises udviklingen i antal pendlere samt antallet af personer, som bor og arbejder i Vordingborg Kommune, for perioden 2010-16.

Figur 5.4 Antal beskæftigede, der pendler til/fra kommunen samt antal beskæftigede som bor og arbejder i kommunen

Kilde: Statistikbanken.

Antallet af pendlere til Vordingborg Kommune er siden 2010 steget med 7,8 pct., mens antallet, som bor og arbejder i kommunen, er faldet med 7,7 pct. Andelen af indpendlere i kommunen er dermed steget fra at udgøre 25,9 pct. i 2010, til 29,0 pct. i 2016.

Antallet af udpendlere, dvs. personer der pendler ud af kommunen, er ligeledes steget. Fra 2010 til 2016 var stigningen på 9,0 pct., svarende til 700 personer. Der var i 2016 8.443 udpendlere.

Mange af kommunens udpendlere arbejder i Næstved og Guldborgsund Kommune, mens ca. 10 pct. arbejdede i Københavns Kommune i 2016, hvilket er en stigning på 16 pct. siden 2010.

Ca. 38 pct. af kommunens indpendlere, kommer fra Guldborgsund, Næstved eller Faxe Kommuner, hvoraf især andelen fra Næstved og Faxe Kommuner er vokset siden 2010.

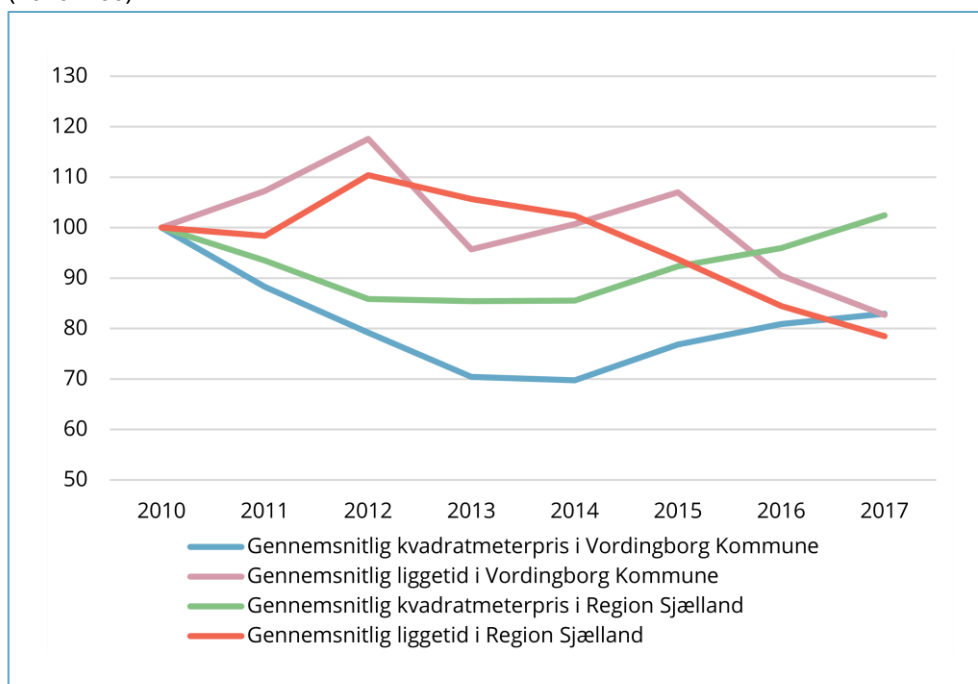

Den største andel af indpendlerne er beskæftigede i sektoren offentlig administration, undervisning og sundhed, hvor hele 42 pct. af indpendlerne er ansat ift. 30 pct. på landsplan.

Antallet, der pendler til og fra Vordingborg, er bl.a. bestemt af antallet af flytninger. En vigtig faktor for valg af bolig er muligheden for at få et job inden for en rimelig afstand til hjemmet samt boligpriserne. Figur 5.5 viser udviklingen i den gennemsnitlige kvadratmeterpris og gennemsnitlige liggetid i Vordingborg Kommune. Udviklingen sammenlignes med gennemsnittet for Region Sjælland.

Figuren viser den gennemsnitlige kvadratmeterpris og liggetid som et indeks, der er sat til at være 100 i 2010. Figuren viser, at udviklingen i Vordingborg Kommune har haltet lidt efter resten af regionen, idet niveauerne ikke i samme grad er henholdsvis steget og faldet ift. pris og antal dage.

Figur 5.5 Udvikling i kvadratmeterpris, antal solgte boliger, gennemsnitlig liggetid (2010=100)

Kilde: Realkreditrådets boligstatistik.

Note: Den gennemsnitlige kvadratmeterpris og liggetid er baseret på solgte parcel og rækkehuse.

I Vordingborg Kommune steg den gennemsnitlige liggetid for solgte parcel- og rækkehuse fra 2010 til 2012, hvorefter den generelt har været faldende. Fra 2012 til 2017 faldt liggetiden samlet med 94 dage, svarende til 30 pct. Liggetiden var i 2017 på 222 dage, et højere niveau end regionsgennemsnittet på 191 dage.

Efter et påbegyndt fald i liggetiden, begyndte den gennemsnitlige kvadratmeterpris for parcel- og rækkehuse i Vordingborg Kommune at stige fra 2014. Fra 2014 til 2017 var stigningen på 19 pct., svarende til 1.111 kr. I samme periode var stigningen på 1.865 kr. i Region Sjælland, svarende til 1.865 kr. Kvadratmeterprisen i Vordingborg Kommune var markant lavere i 2017 end i 2010, i modsætning til regionsgennemsnittet, der i 2017 var lidt over 2010-niveauet. I 2017 ligger den gennemsnitlige kvadratmeterpris i Vordingborg Kommune på knap 7000 kr. mens gennemsnittet for Region Sjælland var godt 11.000 kr. pr. kvadratmeter.

6 UDDANNELSE

68 pct. af de beskæftigede i Vordingborg Kommune har en kompetencegivende uddannelse. Det svarer i store træk til niveauet på regions- og landsplan. Heraf har 40 pct. af de beskæftigede en erhvervsfaglig uddannelse, hvilket er over landsgennemsnittet og på niveau med regionsgennemsnittet.

Deltagelse i efter- og videreuddannelse er faldet betydeligt fra 2010 til 2017. Deltagelsen i efter- og videreuddannelsesaktiviteter er i Vordingborg Kommune på niveau med gennemsnittet på landsplan.

6%

af de beskæftigende i Vordingborg Kommune har en lang videregående uddannelse.

Deltagelse i voksen og efteruddannelse svarer til

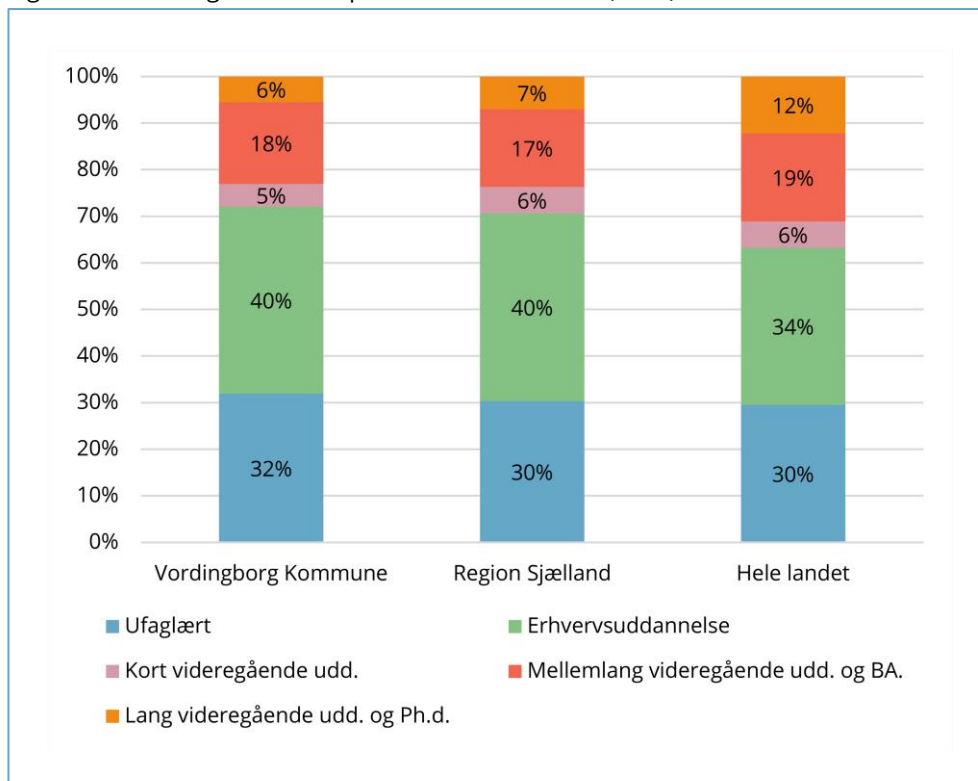
23% af de 16-66-årige.

Arbejdsstyrkens uddannelsesniveau samt brugen af efter- og videreuddannelse spiller en vigtig rolle for produktiviteten og velstandsudviklingen i kommunen.

Uddannelsesniveaet i Danmark er generelt højt, men dækker over store lokale og regionale forskelle. Figur 6.1 viser beskæftigelsen fordelt på forskellige uddannelseskategorier i 2016, idet uddannelsesniveaet i Vordingborg Kommune er sammenholdt med uddannelsesniveaet i Region Sjælland samt hele landet.

Der skelnes mellem ufaglært arbejdskraft, faglært arbejdskraft (som er personer med en erhvervsfaglig grunduddannelse) samt personer med en videregående uddannelse. Personer med en videregående uddannelse er i figuren opdelt efter personer med en kort, mellemlang eller lang uddannelse.

Figur 6.1 Beskæftigede fordelt på uddannelsesniveau (2016)

Kilde: Statistikbanken.

Uddannelsessammensætning blandt de beskæftigede i Vordingborg Kommune ligner regionens generelle niveau. 32 pct. af arbejdsstyrken i Vordingborg er ufaglært, mens 40 pct. har en erhvervsuddannelse. De resterende 28 pct. har en videregående uddannelse.

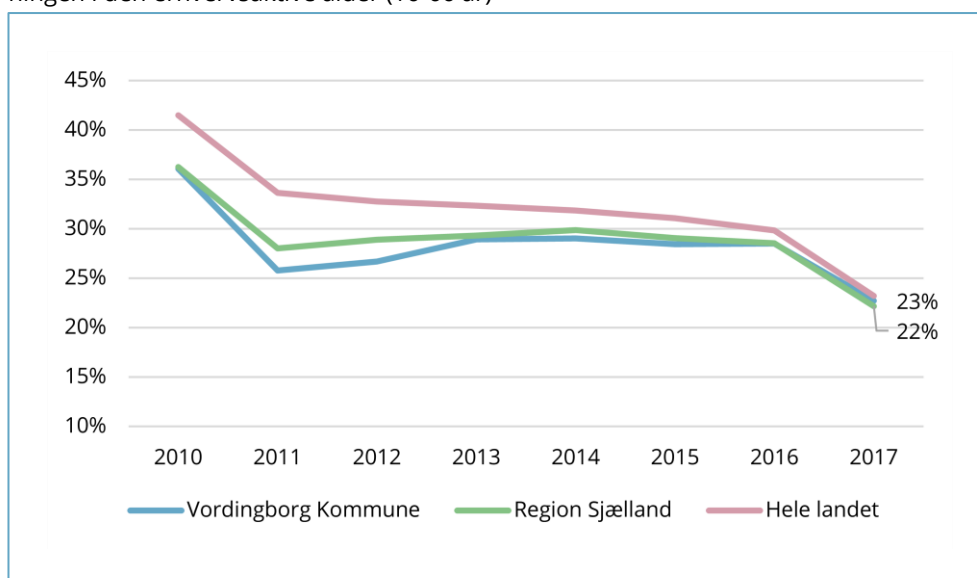
Uddannelsesniveaet er generelt lavere i Vordingborg Kommune end i landet som helhed. Færre i Vordingborg og Region Sjælland har således en videregående uddannelse, sammenlignet med hele landet, mens flere har en erhvervsfaglig grunduddannelse bag

sig. I Vordingborg Kommune har 28 pct. en videregående uddannelse, mens det er 37 pct. på landsplan. Andelen med en erhvervsuddannelse er på 34 pct. på landsplan, mod 40 pct. i Vordingborg Kommune.

En væsentlig forudsætning for at imødekomme erhvervslivets efterspørgsel er arbejdsstyrkens kompetencer og muligheder for at omstille sig til nye krav og teknologier. Et vigtigt element til opkvalificering er arbejdsstyrkens deltagelse i voksen- og efteruddannelse.

Figur 6.2 viser udviklingen i antal kursister, der deltager i voksen- og efteruddannelse i perioden 2010-17, som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år).

Figur 6.2 Kursister der har deltaget i voksen- og efteruddannelse, som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år)

Kilde: Statistikbanken.

Note: Tallene er opgjort som antal kursister ved voksen- og efteruddannelse.

Figur 6.2 viser, at antallet af kursister som andel af befolkningen i den erhvervsaktive alder (16-66 år) er gået tilbage i Vordingborg Kommune. Andelen faldt fra 36 pct. i 2010 til 23 pct. i 2017, svarende til en nedgang på knap 6.458 kursister. Størstedelen af faldet skete i 2010-11, hvilket formentlig skal ses i lyset af, at finanskrisen toppede i 2010, og at der generelt er en tendens til at gøre større brug af efteruddannelse i perioder med lav produktion og efterspørgsel.

Niveauet i Vordingborg Kommune har fulgt samme tendens som i regionen og resten af landet. I 2017 var regions- og landsgennemsnittet hhv. 22 pct. og 23 pct.

7 SOCIOØKONOMISKE FORHOLD OG ERHVERVSINDKOMSTER

I Vordingborg Kommune er 45 pct. af befolkningen i arbejdsstyrken, hvilket er en del under gennemsnittet for regionen, som er 48,9 pct. Samtidig er andelen af arbejdsløse også lidt under lands- og regionsgennemsnittet.

Der har været en pæn fremgang i erhvervsindkomsten i Vordingborg Kommune de seneste år. Den gennemsnitlige vækst har været godt 3 pct. På landsplan har fremgangen i samme periode været på 5 pct.

45%

af befolkningen i Vordingborg Kommune er i arbejdsstyrken. I Region Sjælland er det 48,9 pct.

3%

er den gennemsnitlige erhvervsindkomst øget i perioden 2015-17.

Indbyggernes tilknytning til arbejdsmarkedet og eventuelle beskæftigelse giver indsigt i borgernes generelle færdigheder og levevilkår. Der skelnes mellem personer i arbejdsstyrken, som står til rådighed for arbejdsmarkedet, og personer uden for arbejdsstyrken.

Tabel 7.1 viser befolkningens socioøkonomiske status i Vordingborg Kommune i 2016. Personer i arbejdsstyrken kan enten være i beskæftigelse som selvstændig eller lønmodtager. Der skelnes desuden i tabellen mellem personer, der er uden for arbejdsstyrken i den erhvervsaktive alder (16-64 år), og øvrige personer, som er under 16 år eller over 64 år. For at vurdere fordelingen i Vordingborg, sammenlignes der i tabellen med Region Sjælland og hele landet.

Tabel 7.1 Befolkningens socioøkonomiske status (2016)

	Vordingborg Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Personer i arbejdsstyrken:			
Selvstændige	4,1%	3,5%	3,3%
Lønmodtagere	39,3%	43,7%	45,5%
Arbejdsløse	1,6%	1,7%	1,7%
Personer uden for arbejdsstyrken:			
Personer i den erhvervsaktive alder (16-64 år)	19,5%	16,9%	17,1%
Heraf personer under uddannelse i den erhvervsaktive alder (16-64 år)	4,2%	4,1%	5,0%
Øvrige personer uden for arbejdsstyrken (under 16 år eller over 64 år)	35,6%	34,2%	32,4%

Kilde: Statistikbanken

I Vordingborg Kommune var der i 4. kvartal 2016 lidt over 46.000 indbyggere. Af disse var lidt over 20.700 personer i arbejdsstyrken, mens knap 25.300 var uden for arbejdsstyrken. Andelen af personer i arbejdsstyrken var dermed 45,0 pct., hvilket i sammenligning med regions- og landsgennemsnittet på hhv. 48,9 pct. og 50,6 pct., er relativt lavt.

Andelen af selvstændige i kommunen er en del højere end regions- og landsgennemsnittet, mens andelen af lønmodtagere er væsentligt lavere. Andelen af arbejdsløse er lidt lavere end Region Sjælland, der har det samme niveau som landsgennemsnittet.

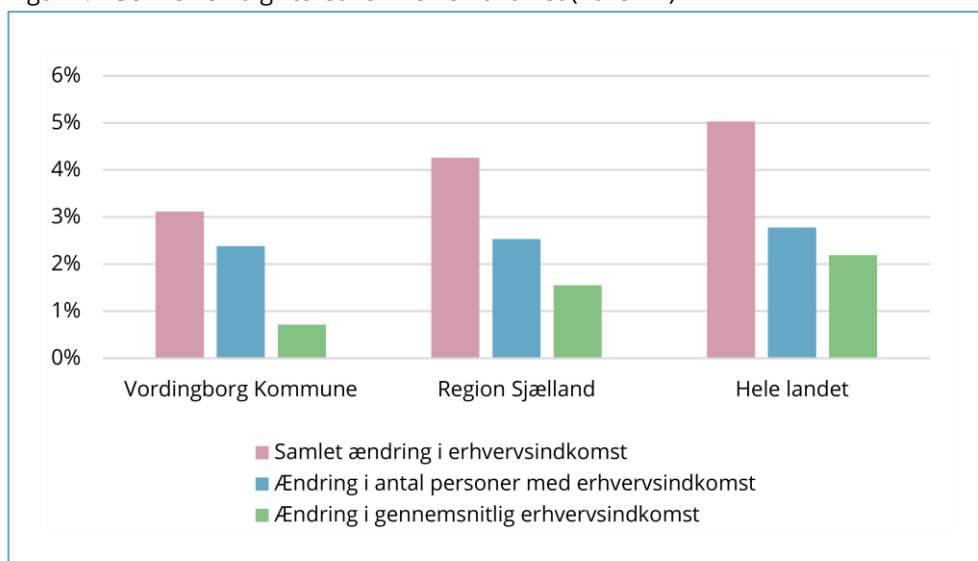
Den lave andel af personer i arbejdsstyrken skyldes både en høj andel af personer, som er uden for arbejdsstyrken aldersmæssigt – dvs. under 16 år eller over 64 år, samt en høj andel i den erhvervsaktive alder på 16-64 år, som står uden for arbejdsstyrken. Andelen

af personer i den erhvervsaktive alder, som står uden for arbejdsstyrken, er 19,5 pct., hvilket er væsentligt højere end regions- og landsgennemsnittet. Samtidig er en større andel (35,6 pct.) af indbyggerne i kommunen uden for den erhvervsaktive alder, sammenlignet med Region Sjælland og hele landet (hhv. 34,2 pct. og 32,4 pct.).

Den gennemsnitlige erhvervsindkomst pr. beskæftiget borger i Vordingborg Kommune var i 2017 på næsten 282.000 kr., hvilket er markant lavere end lands- og regionsgennemsnittet. I 2017 var den gennemsnitlige erhvervsindkomst på landsplan knap 319.000 kr. Figur 7.1 viser den gennemsnitlige vækst i erhvervsindkomst i Vordingborg Kommune sammenlignet med regionen og hele landet. Væksten er beregnet over perioden 2015-17.

Ændringer i erhvervsindkomst kan skyldes to faktorer. For det første, kan ændringer i erhvervsindkomst skyldes ændringer i antallet af personer med erhvervsindkomst. For det andet kan ændringer i erhvervsindkomst skyldes ændringer i den gennemsnitlige erhvervsindkomst. Figur 7.1 viser både den samlede, gennemsnitlige vækst i erhvervsindkomst og væksten i de to underliggende forklaringsfaktorer.

Figur 7.1 Gennemsnitlig vækst i erhvervsindkomst (2015-17)

Kilde: Statistikbanken.

Fra 2015 til 2017 steg den samlede erhvervsindkomst i Vordingborg Kommune med 3,1 pct. Det skyldes primært et øget antal personer med erhvervsindkomst, men også at den gennemsnitlige erhvervsindkomst steg en smule, og dermed bidrog til den samlede fremgang.

Væksten i erhvervsindkomst ligger 1,2 procentpoint under niveauet i regionen som helhed. Dette skyldes primært den mindre vækst i gennemsnitlig erhvervsindkomst i Vordingborg Kommune.

8 BRUG AF ERHVERVS- FREMME

Virksomhedernes brug af erhvervsfremme betegner andelen af virksomheder i kommunen, der har benyttet forskellige typer af regionale og nationale erhvervsfremmetilbud.

I Vordingborg Kommune har 3,4 pct. af virksomhederne benyttet regionale eller nationale erhvervsfremmetilbud. Det er en lavere andel end på landsplan og på niveau med regionen.

Den mindre brug af erhvervsfremme kan primært tilskrives en begrænset deltagelse i strukturfondsprojekter.

3,4%

af virksomhederne i Vordingborg Kommune har benyttet erhvervsfremmetilbud.

2,4%

har benyttet væstkortlægning i Væksthuset. Bru-
gen af dette tilbud er over regions- og landsgen-
nemsnittet.

Dette kapitel har fokus på de lokale virksomheders brug af regionale og nationale erhvervsfremmetilbud. Adgangen til erhvervsfremmetilbud er et vigtigt, lokalt rammevilkår, og mange kommuner tilbyder lokal erhvervsservice, der bl.a. kan sikre de lokale virksomheder nem og effektiv indgang til relevante, regionale og nationale erhvervsfremmetilbud.

Der kan være stor lokal variation i virksomhedernes brug af offentligt støttede erhvervsfremmetilbud. Tabel 8.1 viser andelen af virksomheder, der har benyttet forskellige typer af erhvervsfremmetilbud. Tabellen viser, om virksomhederne i Vordingborg Kommune udnytter mulighederne i erhvervsfremmesystemet i samme omfang som i regionen og på landsplan.

Tabel 8.1 Antal og andel brugere af regional og national erhvervsfremme (2015-17)

	Antal brugere i Vordingborg	Brugere i pct. af virksomhedsbestanden		
		Vordingborg Kommune	Region Sjælland	Hele landet
Vækstkortlægning i Væksthuset	54	2,4%	1,7%	1,8%
Eksportrådet	15	0,7%	0,6%	1,2%
Nationale innovationsfremmeordninger	6	0,3%	0,3%	0,6%
Strukturfondsprogrammer	21	0,9%	1,8%	1,5%
Mindst en af ovenstående	76	3,4%	3,4%	4,1%

Kilde: Brugen af regional og national erhvervsfremme er baseret på brugeroplysninger fra Væksthusstatistikken, InnovationDanmark databasen, statistik over deltagelse i strukturfondsprojekter og Eksportrådets kundedatabase for perioden 2015-17.

Note: Nationale innovationsfremmeordninger omfatter Grand Solutions, Industrial Researcher og InnoBooster. Kommunens virksomheder omfatter private virksomheder med en årlig omsætning, der svarer til mindst et årsværk. Det skal understreges, at langt fra alle virksomheder er i målgruppen for de pågældende aktiviteter. Men tabellen giver et billede af, hvor meget erhvervslivet i kommunen samlet gør brug af aktiviteterne sammenlignet med resten af landet. Bemærk at Vækstfonden er ikke omfattet af tabellen.

I perioden 2015-17 brugte 76 af Vordingborgs virksomheder mindst ét erhvervsfremmetilbud. Det svarer til, at 3,4 pct. af de private virksomheder benyttede mindst ét tilbud i løbet af den treårige periode. Andelen af brugere er i Vordingborg Kommune på niveau med Region Sjælland og lavere end på landsplan.

Andelen kan tilskrives, at relativt mange af kommunens virksomheder har benyttet erhvervsfremmetilbud i Væksthuset. Det har i alt 2,4 pct. af virksomhederne, mens den tilsvarende andel var hhv. 1,7 pct. i Region Sjælland og 1,8 pct. på landsplan.

Til gengæld har en relativt mindre andel af virksomhederne i Vordingborg Kommune deltaget i strukturfondsprogrammer. Vordingborg Kommunes virksomheder ligger på niveau med regionen og lavere end hele landet i relation til øvrige erhvervsfremmetilbud i Eksportrådet og nationale innovationsordninger, som omfatter Innovations Fondens programmer (Grand Solutions, Industrial Researcher og InnoBooster).

9 HVEM TRÆKKER VÆKSTEN?

I perioden fra 2012-17 er fuldtidsbeskæftigelsen i kommunens virksomheder steget med omkring 4,5 pct.

De større virksomheder med mere end 50 ansatte tegner sig for en stor del af væksten i antallet af fuldtidsjob i Vordingborg Kommune.

Men iværksætterne spiller samtidig en central rolle for beskæftigelsen. Virksomheder, der er etableret i perioden 2010-15, tegner sig i 2017 for over 750 fuldtidsarbejdspladser.

I Vordingborg Kommune har jobvæksten de senere år været stærk inden for både lokalt og internationalt konkurrerende erhverv.

51%

af de beskæftigede er ansat i virksomheder med under 10 fuldtidsansatte.

Antallet af fuldtidsjob i Vordingborg Kommune

er steget med over **350** fra 2012 til 2017.

Hvilke typer af erhverv og virksomheder, der trækker væksten, kan bidrage til at skabe en bredere forståelse af kommunens samlede erhvervspræstationer, og have betydning for prioriteringerne i den lokale erhvervs politik.

Dette særkapitel skal bl.a. belyse, om væksten primært er drevet af lokalt konkurrerende erhverv som detailhandel eller internationalt konkurrerende erhverv som fx fremstillingsvirksomhed. Tilsvarende bidrager kapitlet til at afdække den rolle, som fx iværksættere og yngre virksomheder spiller for væksten i Vordingborg Kommune.

Tabel 9.1 viser udviklingen i antal fuldtidsjob for forskellige virksomhedsstørrelser for årene 2012, 2013 samt 2017. Desuden viser tabellen den absolutte vækst i antal fuldtidsjob for perioden 2012-17.

Tabel 9.1 Antal fuldtidsjob, fordelt på virksomhedsstørrelser

	2012	2015	2017	Vækst i antal fuldtidsjob 2012-17
0,5-1 årsværk	1.336	1.271	1.330	-6
2-9 årsværk	2.899	2.923	2.895	-4
10-19 årsværk	1.337	1.267	1.403	66
20-49 årsværk	1.027	1.124	1.060	33
+50 årsværk	1.183	1.108	1.511	328
Uden fysisk arbejdssted	353	359	298	-55
I alt	8.136	8.052	8.497	361

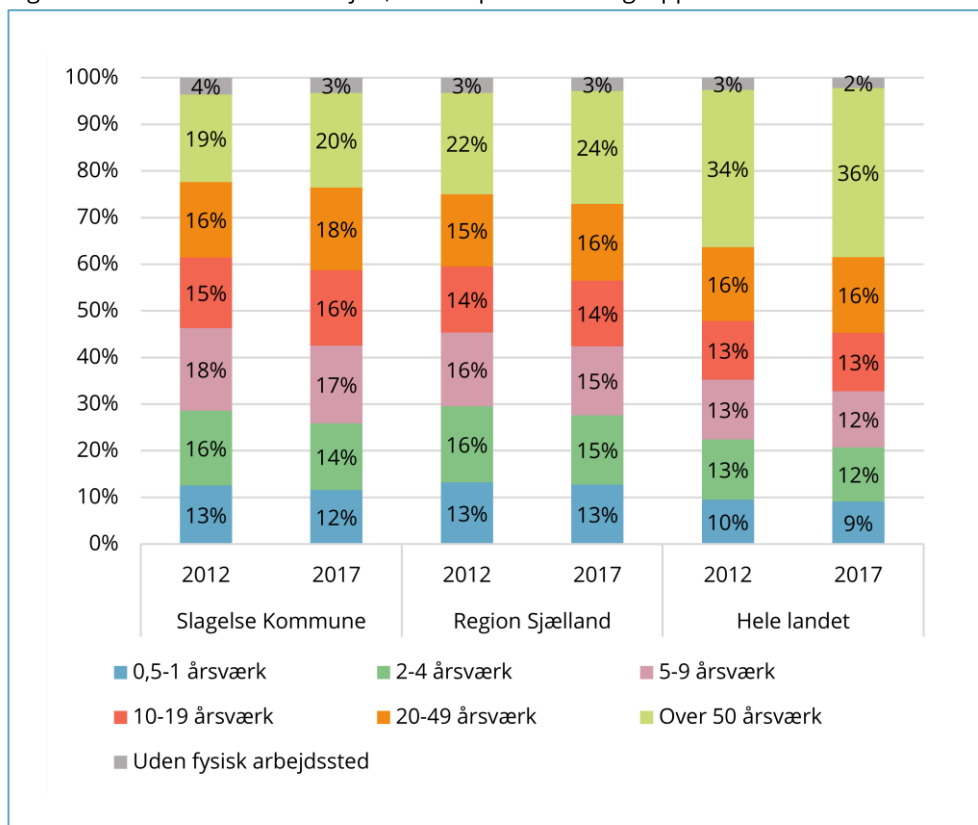
Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Det samlede antal fuldtidsjob i Vordingborg Kommune er steget med 361 årsværk fra 2012 til 2017. Over en tredjedel af alle fuldtidsårsværk i Vordingborg er beskæftiget i mindre virksomheder med 2-9 fuldtidsansatte personer. Det er imidlertid en af de virksomhedstyper, som har haft en tilbagegang i antallet af fuldtidsjob i perioden 2012-17.

De store virksomheder med over 50 fuldtidsansatte oplevede imidlertid den største vækst fra 2012 til 2017. I 2012 beskæftigede de 1.183 årsværk, mens dette tal steg til 1.511 årsværk i 2017. Det svarer til en stigning på 28 pct. eller 328 årsværk.

Figur 9.1 viser vækst i andel fuldtidsjob, fordelt på størrelsesgrupper for hhv. Vordingborg Kommune, regionen og hele landet.

Figur 9.1 Vækst i andel fuldtidsjob, fordelt på størrelsesgrupper

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

I 2017 var 51 pct. af alle fuldtidsjob beskæftiget i mindre virksomheder med under 10 fuldtidsansatte personer. Den største andel (20 pct.) var beskæftiget i virksomheder med 2-4 fuldtidsansatte personer.

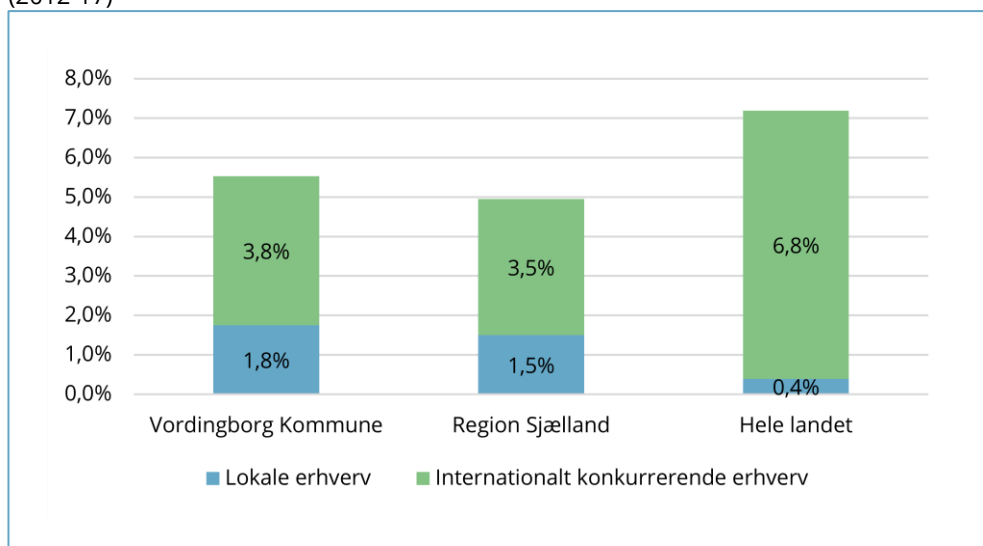
Generelt har der været en fremgang i antallet af årsværk beskæftiget i virksomheder med 10 fuldtidsansatte eller mere. I 2017 beskæftigede virksomhederne 47 pct. alle årsværk i Vordingborg, mod 44 pct. i 2012. Samme tendens gør sig gældende for regionen som helhed og på landsplan.

I tråd med udviklingen for Region Sjælland og hele landet, har virksomhederne med over 50 fuldtidsansatte stået for det største bidrag til væksten i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer. I Vordingborg Kommune er andelen steget fra 15 pct. i 2012 til 18 pct. i 2017.

Figur 9.2 viser vækst i fuldtidsjob for perioden 2012-17, fordelt på lokale og internationalt konkurrerende erhverv. Væksten i fuldtidsjob i Vordingborg Kommune er sammenholdt med Region Sjælland og hele landet.

Internationalt konkurrerende erhverv består af brancher med stor direkte eller indirekte eksport samt af virksomheder inden for lokalt orienterede erhverv, som har erfaring med eksport.⁴

Figur 9.2 Vækst i fuldtidsjob fordelt på lokale og internationalt konkurrerende erhverv (2012-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Der har været en større vækst i antallet af fuldtidsjob i Vordingborg Kommune sammenlignet med Region Sjælland. Fra 2012 til 2017 steg antallet af fuldtidsjob med 5,6 pct. i Vordingborg Kommune.

På landsplan er væksten i antallet af fuldtidsbeskæftigede personer primært drevet af virksomheder tilhørende internationalt konkurrerende erhverv. Fra 2012 til 2017 steg antallet af fuldtidsjob i internationalt konkurrerende erhverv med 6,8 pct. mens antallet af fuldtidsjob i lokale erhverv steg med 0,4 pct.

I Vordingborg Kommune er væksten i fuldtidsjob både drevet af virksomheder i lokalt konkurrerende erhverv som fx detailhandel samt virksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv som fx fremstillingsvirksomhed. Fuldtidsbeskæftigelsen steg for begge grupper i perioden fra 2012 til 2017, men det er især internationalt konkurrerende erhverv, der skaber job.

⁴ Se metodekapitel i "Det Midtjyske Vækstlag, IRIS Group 2015, for en uddybning af afgrænsningen af internationalt orienterede erhverv.

Tabel 9.2 viser de største virksomheder i Vordingborg Kommune, deres branchetilhørsforhold, antal ansatte samt antal fuldtidsjob. Grundet diskretionshensyn er antal fuldtidsjob og antal ansatte angivet som intervaller.

De to største virksomheder i Vordingborg Kommune er Bisca A/S og DLG, som hver beskæftiger 100-199 ansatte, svarende til 100-199 fuldtidsårsværk. Det svarer til, at de to største virksomheder i Vordingborg til sammen beskæftiger 2-5 pct. af alle fuldtidsansatte personer i kommunen. De næststørste virksomheder beskæftiger alle mellem 50 og 99 fuldtidsårsværk.

Tabel 9.2 De største virksomheder (2017)

Virksomhed	Branche	Antal fuldtidsårsværk	Antal ansatte
Bisca A/S	Industri	100-199	200-499
DLG	Engroshandel	100-199	100-199
Lurena ApS	Landbrug og gartneri	50-99	100-199
Ørslev Turisttrafik	Transport og godshåndtering	50-99	50-99
Coop Kvickly Vordingborg	Detailhandel	50-99	50-99
PPC	Industri	50-99	50-99
GN Resound A/S	Industri	50-99	50-99
Møns Bank A/S	Finansiering og forsikring	50-99	50-99
Corning Optical Communications ApS	Industri	50-99	50-99
Vordingborg Køkkenet A/S	Detailhandel	50-99	50-99
Insatech A/S	Engroshandel	50-99	50-99

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Tabel 9.3 viser udviklingen i antal fuldtidsjob skabt af iværksættervirksomheder etableret i hhv. 2010-11, 2012-13 samt 2014-15.

Tabel 9.3 Udvikling i antal fuldtidsjob skabt af iværksættervirksomheder

	Iværksættervirksomheder etableret i 2010-11	Iværksættervirksomheder etableret i 2012-13	Iværksættervirksomheder etableret i 2014-15
2011	146		
2013	197	137	
2015	222	307	162
2017	222	378	179

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Der blev i alt skabt ca. 1.110 virksomheder i perioden fra 2010 til 2015, hvoraf 48 pct. fortsat eksisterede i 2017.

I 2010-11 blev der etableret 425 virksomheder. I 2011 havde de virksomheder skabt 146 fuldtidsårsværk. Overordnet har antallet af fuldtidsjob for de iværksættervirksomheder, der blev etableret i 2010-11, været stigende siden etableringsåret.

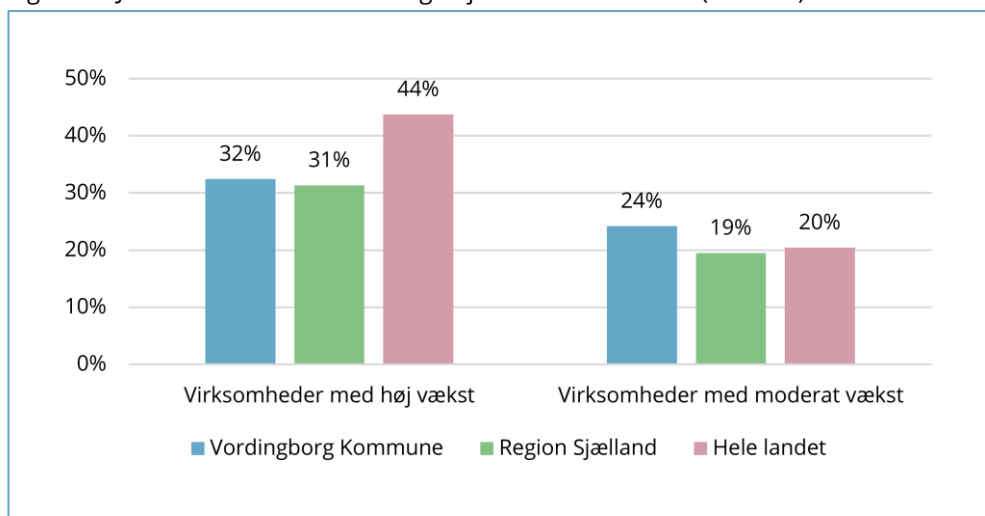
I 2012-13 blev der etableret 332 virksomheder, hvoraf 51 pct. eller 169 virksomheder fortsat eksisterede i 2017. Antallet af fuldtidsårsværk skabt af iværksættervirksomheder, der blev etableret i 2012-13, har været stigende og i 2017 beskæftigede de, hvad der svarer til 378 fuldtidsansatte.

Samlet bidrager iværksættere og yngre virksomheder etableret i perioden 2010-15 med knap 780 fuldtidsårsværk.

Figur 9.3 undersøger vækst og højvækstvirksomhedernes betydning for den lokale jobskabelse i Vordingborg Kommune. Figuren viser andelen af fuldtidsjob i 2017, som er blevet skabt af vækstvirksomheder inden for internationalt konkurrerende erhverv i løbet af de seneste tre år (2014-17). Der skelnes mellem vækstvirksomheder med høj vækst og virksomheder med moderat vækst. Den lokale jobskabelse i Vordingborg Kommune sammenlignes med jobskabelsen i regionen og hele landet.

I løbet af de seneste tre år (2014-17) tegnede virksomheder med moderat vækst sig for 24 pct. af den samlede jobfremgang inden for internationalt konkurrerende erhverv i Vordingborg Kommune. På regions- og landsplan tegnede virksomheder med moderat vækst sig for hhv. 19 og 20 pct. af jobvæksten inden for internationalt konkurrerende erhverv.

Figur 9.3 Jobskabelse blandt vækst og højvækstvirksomheder (2014-17)

Kilde: Danmarks Statistik (særkørsel).

Note: Vækstvirksomheder defineres som virksomheder der har haft en absolut vækst på 3 mio. kr. eller derover de seneste 3 år. Vækstvirksomheder kategoriseres som højvækstvirksomhed hvis den har (1) 5-9 årsværk i analyseåret og en årlig vækst på 30 pct. eller derover de seneste 3 år, eller (2) over 10 årsværk i analyseåret og en årlig vækst på 20 pct. eller derover de seneste 3 år. For vækstvirksomheder med moderat vækst kræves det for et tilsvarende antal årsværk at virksomheden har haft en årlig vækst på hhv. 10-30 pct. og 10-20 pct. de seneste 3 år.

I Vordingborg tegnede højvækstvirksomheder sig for 32 pct. af jobfremgangen inden for internationalt konkurrerende erhverv. Det er på niveau med regionen, men under gennemsnittet for hele landet.

Bilag

Erhvervsspecialisering og udvikling i beskæftigelsen (2010-17)

Branche	Specialiseringsgrad 2017	Ændring i specialiseringsgrad 2010-17	Antal årsværk 2017
Private velfærdsinstitutioner	3,39	1,39	597
Landbrug, skovbrug og fiskeri	2,33	0,26	730
Elektronikindustri	1,74	0,15	217
Undervisning	1,74	-0,49	333
Bygge & anlæg	1,47	0,18	1.169
Operationel service	1,43	-0,07	847
Levnedsmiddelindustri	1,30	-0,16	304
Ejendomshandel og udlejning	1,28	0,04	282
Sundhedsvæsen	1,27	-0,05	254
Kultur og fritid	1,23	0,28	166
Detailhandel	1,13	-0,05	1.081
Transport	1,07	-0,02	497
Hoteller og restauranter	0,89	-0,01	327
Andre serviceydelser mv.	0,79	-0,09	188
Engroshandel	0,59	0,10	453
Møbel og anden industri mv.	0,55	-0,22	81
Finansiering og forsikring	0,53	-0,09	202
Reklame og øvrig erhvervsservice	0,52	0,03	80
Rådgivning, forskning og udvikling	0,46	-0,22	256
Tekstil, træ og papirindustri mv.	0,46	0,01	53
Metalindustri	0,42	-0,06	81
Forlag, tv og radio	0,42	0,00	51
Farma og kemisk industri, mv.	0,35	-0,13	111
Råstof, energi og forsyning mv.	0,25	-0,10	21
Tele, IT og information	0,22	-0,16	80
Maskin- og transportmiddelindustri	0,13	-0,12	41
Uoplyst aktivitet	0,00	-2,15	0

IRIS GROUP

JORCKS PASSAGE 1B, 4. SAL | DK-1162 KØBENHAVN K
IRISGROUP@IRISGROUP.DK | WWW.IRISGROUP.DK